

Bruxelles, 26. studenoga 2018.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2018/0224(COD)

14501/1/18
REV 1

RECH 499
COMPET 799
IND 359
MI 863
EDUC 436
TELECOM 421
ENER 393
ENV 786
REGIO 129
AGRI 569
TRANS 563
SAN 413
CADREFIN 370
CODEC 2060
IA 386

NAPOMENA

Od:	Odbor stalnih predstavnika (dio 1.)
Za:	Vijeće
Br. preth. dok.:	14279/1/18 RECH 488 COMPET 776 IND 346 MI 838 EDUC 424 TELECOM 403 ENER 378 ENV 761 REGIO 121 AGRI 554 TRANS 544 SAN 398 CADREFIN 356 CODEC 2002 IA 381 REV 1
Br. dok. Kom.:	9865/18 RECH 272 COMPET 421 IND 153 MI 436 EDUC 245 TELECOM 170 ENER 224 ENV 413 REGIO 38 AGRI 271 TRANS 248 SAN 181 CADREFIN 79 CODEC 998 IA 189 + ADD 1-6
Predmet:	Paket „Obzor Europa”: Okvirni program za istraživanja i inovacije 2021. – 2027. – Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi Obzora Europa – Okvirnog programa za istraživanja i inovacije te o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata – <i>djelomičan opći pristup</i>

I. UVOD

1. Komisija je 7. lipnja 2018. na temelju članaka 173., 182., 183. i 188. UFEU-a predstavila Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Obzora Europa – Okvirnog programa za istraživanja i inovacije te o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata (2021. – 2027.).
2. Tim prijedlogom objedinjuju se dva postojeća pravna akta (Okvirni program i Pravila sudjelovanja i širenja rezultata) u jedinstveni pravni akt.
3. Za razdoblje od 2021. do 2027. predviđa se financijska omotnica za provedbu Okvirnog programa u iznosu od 94,1 milijardu EUR (u tekućim cijenama). Osim toga, Komisija predlaže doprinos od još 3,5 milijardi EUR iz fonda InvestEU za Obzor Europa, što zajedno s 2,4 milijarde EUR za program Euratom za istraživanja i osposobljavanje znači da ukupna proračunska sredstva namijenjena projektima u vezi sa znanošću, istraživanjima i inovacijama iznose 100 milijardi EUR (88,7 milijardi EUR u cijenama iz 2018.) Omotnica za Europski fond za obranu iznosi 13 milijardi EUR.
4. Namjera je imati program za istraživanja i inovacije sa sinergijama s drugim programima, npr. Europskim fondom za regionalni razvoj, programom Digitalna Europa, Instrumentom za povezivanje Europe i zajedničkom poljoprivrednom politikom, čime bi se trebalo omogućiti ostvarivanje zajedničkih ciljeva.
5. S obzirom na to da je Obzor Europa povezan s višegodišnjim financijskim okvirom (VFO), sve odredbe koje utječu na proračun navedene su u uglatim zagradama (nisu dio djelomičnog općeg pristupa). Sinergije povezane s financiranjem iz različitih fondova također su u zagradama. Nekoliko odredaba raznih članaka ili prilogâ¹ stoga je isključeno iz djelomičnog općeg pristupa.

¹ Članci 8., 9., 11., 18. i 23. te Prilog IV.

6. Isto vrijedi i za ciljeve i osnovne odrednice aktivnosti Europskog fonda za obranu² te u vezi s odredbama u pogledu trećih zemalja pridruženih Obzoru Europa³, koje su horizontalne prirode i ovise o napretku u drugim predmetima.
7. Nadalje, odredbe koje se odnose na Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT) u Prilogu 1.a nalaze se u zgradama te podliježu daljnjim pregovorima na tehničkoj razini.
8. Europski parlament imenovao je člana Europskog parlamenta Dana NICU (S&D) izvijestiteljem o Okvirnom programu⁴. Odbor Europskog parlamenta za industriju, istraživanje i energetiku o tom je izvješću glasovao 21. studenoga 2018. Europski gospodarski i socijalni odbor donio je mišljenje 17. listopada 2018.⁵, a Odbor regija dao je mišljenje na svojoj plenarnoj sjednici od 8. do 10. listopada⁶.

II. RAD U OKVIRU VIJEĆA

9. U lipnju 2018. bugarsko predsjedništvo pokrenulo je raspravu u okviru Radne skupine za istraživanje. Tijekom lipnja i srpnja ta je radna skupina razmijenila mišljenja o glavnim sastavnicama („paketima”) dvaju prijedloga o Obzoru Europa, kako je predložilo austrijsko predsjedništvo. Osim toga, predsjedništvo je prikupilo i općenite i posebne pisane komentare delegacija.
10. Tijekom navedenog postupka Radna skupina za istraživanje razmotrila je i Komisijinu procjenu učinka. Naposljetku, delegacije su potvrdile da Komisijina procjena učinka ne sadržava znatne nedostatke ili činjenične pogreške. U skladu s time, Radna skupina nastavila je s preispitivanjem prijedloga⁷.

² Članak 5.

³ Članci 12., 18. i 19.

⁴ Za posebni program izvijestiteljem je imenovan član EP-a Christian EHLER (Europska pučka stranka), a Odbor za industriju, istraživanje i energetiku o izvješću je glasovao 21. studenoga 2018.

⁵ 13758/18 (mišljenje obuhvaća i Okvirni program i posebni program).

⁶ 13759/18 (mišljenje obuhvaća i Okvirni program i posebni program).

⁷ 13566/18.

11. Na temelju materijala prikupljenog tijekom vijećanja održanih prethodnih mjeseci, predsjedništvo je na sastanku Radne skupine 3. rujna 2018. predstavilo prvi kompromisni tekst. Od početka rujna Radna skupina intenzivno je preispitivala i stalno ažurirala kompromisne tekstove predsjedništva.
12. Posljednji kompromisni tekst predsjedništva preispitan je na sastanku Radne skupine za istraživanje 15. studenoga 2018. Na temelju rasprava predsjedništvo je u tekst unijelo dodatne izmjene kako bi se pripremio kompromisni tekst za Coreper.
13. Coreper je 21. studenoga 2018. raspravljao o glavnim otvorenim pitanjima predstavljenima u kompromisnom tekstu predsjedništva. Izražena je široka potpora mjerama za širenje sudjelovanja i jačanje europskog istraživačkog prostora (paket „Unapređenje Europe”). Neke delegacije (HU, LT, PL, SK) nastavile su izražavati zabrinutost zbog različitih razloga. Predsjedništvo je zaključilo da će taj paket ostati uključen u priloženi tekst i da se čini kako nisu potrebne dodatne rasprave .
14. Na sastanku Corepera dvije izmjene koje je predložila francuska delegacija dobile su široku potporu i unesene su u priloženi tekst. Izmjene u prilogu u odnosu na kompromisni tekst predsjedništva podnesen Coreperu⁸ nalaze se u sljedećim dijelovima teksta:
 - članku 7. stavku 2.,
 - članku 26. stavcima 1. i 2.
15. Nakon rasprave Coreper je tekst u prilogu odlučio proslijediti Vijeću (konkurentnost) za sastanak 29. i 30. studenoga 2018. s glavnim otvorenim pitanjima navedenima u nastavku teksta, u poglavlju III.
16. Navedene izmjene označene su i u prilogu **podebljanim i podcrtanim** slovima za novi tekst te oznakom [...] za izbrisani tekst.

⁸ 14279/1/2018 REV1.

17. Malta je podnijela izjavu o istraživanju u području ljudskih embrionalnih matičnih stanica koja će biti priložena zapisniku Vijeća. Komisija je najavila namjeru da podnese izjavu o istom pitanju u trenutku konačnog donošenja zakonodavnog akta, kao što je bio slučaj i s aktualnim Okvirnim programom (Izjava 2013/C 373/02). Poljska je također najavila da će podnijeti izjavu o člancima 14. i 15.

III. GLAVNA OTVORENA PITANJA

19. Opća struktura Programa: većina delegacija pozdravlja razdvajanje klastera „Uključivo i sigurno društvo” na klaster „Kultura i uključivo društvo” i klaster „Civilna sigurnost za društvo” u stupu II. Dodatno razdvajanje klastera pokazalo se kontroverznijim: dok su neke delegacije izrazile sumnju u vezi s razdvajanjem klastera i/ili bilo kakvim daljnjim razdvajanjem (EE, EL, FI, IE, SE), postoji široka potpora za stvaranje odvojenog klastera o mobilnosti, što se odražava u trenutačnom tekstu.
20. Nekoliko delegacija i dalje bi poduprlo odvojeni klaster o svemiru: CZ, ES, FR, IT, LU, PL, PT. Neke od njih zatražile su barem odvojenu proračunsku liniju i programski odbor za svemirske aktivnosti. Predsjedništvo predlaže da se sve aktivnosti u vezi sa svemirom konsolidiraju u jednom jedinstvenom klasteru („Digitalizacija, industrija i svemir”).
21. U stupu I, „Izvršna znanost”, delegacije su pozdravile nastavak instrumenata koji su već uspostavljeni aktualnim Okvirnim programom. Nakon rasprava na tehničkoj razini predsjedništvo je uvelo područje djelovanja koje obuhvaća potporu za istraživače kako bi se vratili u svoju zemlju podrijetla unutar Unije i u nju. Neke delegacije (BE, DE, DK, FI, FR, IE, NL, SE) i Komisija dovele su u pitanje europsku dodanu vrijednost pružanja financiranja iz Okvirnog programa za vraćanje istraživača iz područja unutar Unije. Druge su delegacije pozdravile tu ideju (CZ, EE, EL, ES, HR, IT, MT, LT, LV, PT, SI i SK) i otvorene su za nju (CY i UK), pri čemu su potonje istaknule da je odredbe još potrebno precizirati i da je u obzir potrebno uzeti moguće učinke na proračun.

Europsko vijeće za inovacije (EIC) kao nova struktura u prijedlogu za Obzor Europa bilo je tema opširnih rasprava na tehničkoj razini. Nekoliko delegacija zahtijevalo je da u okviru Akceleratora Europskog vijeća za inovacije Europsko vijeće za inovacije ne bi trebalo pružati samo mješovito financiranje, već i potpore isključivo u vidu bespovratnih sredstava i vlasničkog kapitala. Stoga je predsjedništvo uvelo mogućnost ograničene potpore isključivo u vidu bespovratnih sredstava. Pitanja o udjelu potpore isključivo u vidu bespovratnih sredstava i dalje su prisutna. Neke delegacije podupiru ograničavanje (DE, DK, EL, FR, LV, PL), dok druge ne vide potrebu za ograničavanjem te mjere (CZ, ES, FI, IE, IT, LT, MT, NL, SE, UK). Druge bi pak delegacije željele ograničiti potporu koja proizlazi iz Akceleratora Europskog vijeća za inovacije samo na MSP-ove, bez uključivanja malih poduzeća srednje tržišne kapitalizacije (ES, HR, IE, IT, LT, MT, SI, SK). Delegacije BG, FI i IT izrazile su opću zabrinutost u vezi sa strukturom Europskog vijeća za inovacije.

Predsjedništvo je nadalje izbrisalo mogućnost izravnog podnošenja prijedloga koji proizlaze iz nacionalnih ili regionalnih programa za evaluaciju samo pod kriterijem razine rizika. Nekoliko delegacija zatražilo je ponovno uvođenje te odredbe (BE, DE, EL, FR, NL).

22. Dijelovi Obzora Europa mogu se provoditi kroz europska partnerstva. Uredbom se predviđaju tri oblika europskih partnerstava: za zajedničke programe, sufinancirana i institucionalizirana. Tijekom pregovora delegacije su istaknule da žele biti aktivno uključene u razvoj i provedbu partnerstava od rane faze i da bi ona trebala biti otvorena za sudjelovanje iz cijele Europe. Iako je namjera da se područja za moguća partnerstva u posebnom programu utvrde u kasnijoj fazi, kriteriji za odabir, provedbu, praćenje i evaluaciju utvrđeni su u Prilogu III. priloženog teksta. Predsjedništvo je dodalo odredbu u članku 8. stavku 2. točki (a) kojom se udio u proračunu Obzora Europa za europska partnerstva ograničava na određeni postotak (tzv. „ograničenje”). Nekoliko delegacija bilo je otvoreno toj ideji ili ju je izričito poduprla (BE, BG, CY, DE, EE, EL, HR, HU, LT, LV, MT, PL, PT, SI, SK). Skupina delegacija (DK, FI, FR, IT, NL, SE) izrazila je zabrinutost zbog ograničavanja partnerstava. Delegacije iz obiju skupina istaknule su da bi prije donošenja konačne odluke o toj temi bila potrebna rasprava na temelju dokaza. Predsjedništvo zadržava ideju ograničenja u članku 8., ali je odlučilo ne predlagati konkretnu brojku. Postotak je stavljen u zagrade i o njemu će se raspravljati tek u kasnijoj fazi pregovora, pri čemu će se možda u obzir uzeti daljnji rad u kontekstu pregovora o VFO-u.
23. DK⁹ i UK uložile su parlamentarne analitičke rezerve.
24. Komisija zadržava svoje stajalište o cijelom kompromisnom prijedlogu. Njezine rezerve odnose se prije svega na uključivanje Europskog fonda za obranu, izmjene u cjelokupnoj strukturi stupa II. (uključivanje EIT-a u uredbu umjesto u poseban program, razdvajanje klastera), moguće ograničavanje europskih partnerstava i izmjene u vezi s Europskim vijećem za inovacije.

IV. ZAKLJUČAK

25. Na temelju navedenog Vijeće se poziva da odobri kompromisni prijedlog koji je predstavilo austrijsko predsjedništvo i koji se nalazi u prilogu ovoj napomeni te da na sastanku 29. i 30. studenoga 2018. donese djelomičan opći pristup.

⁹ Delegacija DK u međuvremenu je povukla parlamentarnu analitičku rezervu.

**PRIJEDLOG UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA O USPOSTAVI
OBZORA EUROPA – OKVIRNOG PROGRAMA ZA ISTRAŽIVANJA I INOVACIJE TE
O UTVRĐIVANJU PRAVILA ZA SUDJELOVANJE I ŠIRENJE REZULTATA**

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Uredbom uspostavljaju Obzor Europa – Okvirni program za istraživanja i inovacije („Program”) te pravila za sudjelovanje i širenje rezultata u neizravnim djelovanjima u okviru Programa.
2. Njome se određuju ciljevi Programa, proračun za razdoblje 2021.–2027., oblici financiranja sredstvima Unije i pravila za osiguravanje tog financiranja.
3. Program se provodi putem:
 - (a) posebnog programa uspostavljenog Odlukom .../.../EU¹⁰;
 - (aa) financijskog doprinosa EIT-u uspostavljenog Uredbom (EZ) br. 294/2008;
 - (b) posebnog programa za istraživanja u području obrane uspostavljenog Uredbom .../.../EU Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Europskog fonda za obranu.

¹⁰

4. Pojmovi „Obzor Europa”, „Program” i „posebni program” koji se upotrebljavaju u ovoj Uredbi odnose se na pitanja relevantna samo za posebni program opisan u stavku 3. točki (a), osim ako je izričito navedeno drukčije.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „istraživačke infrastrukture” znači objekti koji pružaju resurse i usluge istraživačkim zajednicama za provedbu istraživanja i poticanje inovacija u njihovu području. Ta definicija uključuje povezane ljudske resurse te su njome obuhvaćeni glavna oprema ili komplet instrumenata; objekti povezani sa znanjem, kao što su zbirke, arhivi ili znanstvene podatkovne infrastrukture; računalni sustavi, komunikacijske mreže i sva druga infrastruktura jedinstvene prirode i otvorena vanjskim korisnicima koja je ključna za postizanje izvrsnosti u istraživanju i inovacijama. Prema potrebi mogu se upotrebljavati izvan istraživanja, na primjer za obrazovanje ili javne usluge te se mogu nalaziti na jednoj lokaciji, biti virtualne ili decentralizirane;
- (2) „strategija pametne specijalizacije” znači isto što i strategija pametne specijalizacije kako je definirana Uredbom (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹ te ispunjava uvjete koji omogućuju provedbu utvrđene Uredbom (EU) XX [Uredba o zajedničkim odredbama];

¹¹ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006.

- (3) „europsko partnerstvo” znači inicijativa u kojoj se Unija, koja se pripremila s pomoću ranog sudjelovanja država članica i/ili pridruženih zemalja, zajedno s privatnim i/ili javnim partnerima (kao što su industrija, istraživačke organizacije, tijela koja pružaju javne usluge na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj ili međunarodnoj razini ili organizacije civilnog društva, uključujući zaklade) obvezuje zajednički podupirati razvoj i provedbu programa za istraživačke i inovacijske aktivnosti, uključujući programe povezane s prihvaćanjem na tržištu, regulatornim prihvaćanjem ili prihvaćanjem u okviru politika;
- (4) „otvoreni pristup” znači praksa osiguravanja krajnjim korisnicima besplatnog internetskog pristupa rezultatima istraživanja u okviru djelovanja financiranih sredstvima iz Programa, u skladu s člankom 10. i člankom 35. stavkom 3. ove Uredbe;
- (4a) „otvorena znanost” znači novi pristup znanstvenom procesu na temelju suradnje i novih načina širenja znanja upotrebom digitalnih tehnologija i novih alata za suradnju;
- (5) „misija” znači portfelj djelovanja među različitim disciplinama i sektorima čija je namjera
- u određenom roku postići mjerljivi cilj koji se ne bi mogao postići pojedinačnim djelovanjima,
 - ostvariti učinak na društvo putem znanosti i tehnologije te
 - biti relevantna za širok spektar europskih građana;
- (6) „pretkomercijalna nabava” znači nabava usluga istraživanja i razvoja koja uključuje podjelu rizika i koristi pod tržišnim uvjetima te konkurentni razvoj u fazama, u kojima su dobivene istraživačke i razvojne usluge jasno razdvojene od uvođenja komercijalnih količina krajnjih proizvoda;
- (7) „javna nabava inovativnih rješenja” znači nabava u kojoj javni naručitelji djeluju kao prvi kupac (eng. *launch customer*) za inovativnu robu ili usluge koje još nisu šire komercijalno dostupne i može uključivati ispitivanje sukladnosti;
- (8) „prava pristupa” znači prava na upotrebu rezultata ili postojećeg znanja;

- (9) „postojeće znanje” znači svi podaci, znanje ili informacije bilo kojeg oblika ili prirode, materijalni ili nematerijalni, uključujući sva prava kao što su prava intelektualnog vlasništva, kojima korisnici raspolazu prije pristupanja djelovanju i koja su korisnici utvrdili u pisanom obliku prema potrebi za provedbu djelovanja ili za iskorištavanje njegovih rezultata;
- (10) „širenje rezultata” znači javno otkrivanje rezultata primjerenim sredstvima (osim onih koja su rezultat zaštite ili iskorištavanja rezultata), uključujući u znanstvenim publikacijama u bilo kojem mediju;
- (11) „iskorištavanje” znači upotreba rezultata u daljnjim istraživačkim i inovacijskim aktivnostima, uz one koje su već obuhvaćene predmetnim djelovanjem, ili u razvoju, stvaranju, proizvodnji i stavljanju na tržište proizvoda ili procesa, ili u stvaranju i pružanju usluge, ili u aktivnostima normizacije;
- (12) „pošteni i razumni uvjeti” znači odgovarajući uvjeti, uključujući moguće financijske uvjete ili uvjete bez naplate tantijema, uzimajući u obzir posebne okolnosti zahtjeva za pristup, na primjer stvarnu ili potencijalnu vrijednost rezultata ili postojećeg znanja za koje se zahtijeva pristup i/ili opseg, trajanje ili druge elemente predviđenog iskorištavanja;
- (13) „tijelo za financiranje” znači tijelo ili organizacija, koji nije Komisija, kako je navedeno u članku 62. stavku 1. točki (c) Financijske uredbe, kojem je Komisija povjerila zadaće izvršenja proračuna u okviru Programa;
- (14) „međunarodna europska istraživačka organizacija” znači međunarodna organizacija čiju većinu članova čine države članice ili pridružene zemlje i čiji je glavni cilj promicanje znanstvene i tehnološke suradnje u Europi;
- (15) „pravni subjekt” znači bilo koja fizička osoba ili pravna osoba osnovana i priznata kao takva u skladu s nacionalnim pravom, pravom Unije ili međunarodnim pravom, koja ima pravnu osobnost i koja može, djelujući u svoje ime, izvršavati prava i preuzimati obveze, ili subjekt bez pravne osobnosti u skladu s člankom 197. stavkom 2. točkom (c) Financijske uredbe;

- (16) „neprofitni pravni subjekt” znači pravni subjekt koji u skladu sa svojim pravnim oblikom ne ostvaruje dobit ili koji ima pravnu ili statutarnu obvezu ne raspodjeljivati dobit svojim imateljima udjela ili pojedinačnim članovima;
- (16a) „MSP” znači mikropoduzeće te malo i srednje poduzeće kako je definirano Preporukom Komisije 2003/361/EZ¹²;
- (17) „malo poduzeće srednje tržišne kapitalizacije” znači subjekt koji ima do 499 zaposlenika i koji nije MSP;
- (17a) „novoosnovano poduzeće” znači privremena organizacija u ranoj fazi životnog ciklusa poduzeća, tvorac inovacije osmišljen za pretraživanje ponovljivih i prilagodljivih poslovnih modela;
- (18) „rezultati” znači svi materijalni ili nematerijalni učinci djelovanja, kao što su podaci, znanje ili informacije bilo kojeg oblika ili prirode, bez obzira na to mogu li se zaštititi ili ne, kao i sva s njima povezana prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva;
- (18a) „rezultati istraživanja” znači rezultati kojima se može dati pristup u obliku znanstvenih publikacija, podataka ili drugih proizvedenih ishoda i postupaka kao što su softveri, algoritmi, protokoli i elektronička prijenosna računala;
- (19) „pečat izvrsnosti” znači certifikacijska oznaka koja pokazuje da je prijedlog podnesen na poziv na podnošenje prijedloga premašio sve pragove evaluacije utvrđene u programu rada, ali nije mogao biti financiran zbog nedostatka proračuna dostupnog za taj poziv u programu rada;
- (20) „program rada” znači dokument koji je Komisija donijela za provedbu posebnog programa¹³ u skladu s njegovim člankom 12. ili dokument jednakovrijedne strukture i sadržaja koji je donijelo tijelo za financiranje.

¹²

¹³ SL ...

- (21) „nadoknativi predujam” znači dio mješovitog financiranja Obzora Europa ili EIC-a koji odgovara zajmu u skladu s glavom X. Financijske uredbe, ali ga Unija izravno dodjeljuje na neprofitnoj osnovi za financiranje troškova aktivnosti koje odgovaraju djelovanju u području inovacija, a korisnik ga vraća Uniji u skladu s ugovornim uvjetima;
- (22) „ugovor” znači sporazum koji je Komisija ili tijelo za financiranje sklopilo s pravnim subjektom koji provodi djelovanje u području inovacija i uvođenja na tržište i koji je dobio potporu u obliku mješovitog financiranja Obzora Europa ili EIC-a;
- (23) „klasificirani podaci” znači klasificirani podaci EU-a kako su definirani člankom 3. Odluke Komisije (EU, Euratom) 2015/444, kao i klasificirani podaci država članica, klasificirani podaci trećih zemalja s kojima Unija ima sporazum o sigurnosti i klasificirani podaci međunarodnih organizacija s kojima Unija ima sporazum o sigurnosti;
- (24) „operacije mješovitog financiranja” znači djelovanja financirana iz proračuna EU-a, među ostalim u okviru mehanizama za mješovito financiranje u skladu s člankom 2. stavkom 6. Financijske uredbe, u kojima se kombiniraju bespovratni oblici potpore i/ili financijski instrumenti iz proračuna EU-a i povratni oblici potpore iz razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja;
- (25) „mješovito financiranje Obzora Europa ili EIC-a” znači jedinstvena financijska potpora za djelovanje u području inovacija i uvođenja na tržište koja se sastoji od posebne kombinacije bespovratnih sredstava ili nadoknadivog predujma s ulaganjem u vlasnički kapital;
- (27) „nabava” znači nabava kako je definirano u članku 2. stavku 49. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 [Financijska uredba];
- (28) „povezani subjekt” znači svaki pravni subjekt kako je definirano u članku 187. stavku 1. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 [Financijska uredba];

- (30) „inovacijski ekosustav” znači ekosustav koji na razini EU-a spaja aktere ili subjekte čiji je funkcionalni cilj omogućiti razvoj tehnologije i inovacije. Oni obuhvaćaju veze među materijalnim resursima (kao što su financijska sredstva, oprema i objekti), institucijskim subjektima (kao što su visoka učilišta i usluge potpore, organizacije u području istraživanja i tehnologije, poduzeća, vlasnici rizičnog kapitala i financijski posrednici) te nacionalnim, regionalnim i lokalnim subjektima za oblikovanje politika i financiranje;
- (31) „država članica koja postiže slabe rezultate u području istraživanja i inovacija” znači država članica koja je u okviru dijela 4., „Širenje sudjelovanja i razmjena izvrsnosti”, prikladna za podnošenje prijedloga kao koordinator.

Članak 3.

Ciljevi Programa

1. Opći je cilj Programa ostvarenje znanstvenog, tehnološkog, gospodarskog i društvenog učinka ulaganjâ Unije u istraživanja i inovacije kako bi se ojačali znanstveni i tehnološki temelji Unije i potaknula njezina konkurentnost u svim državama članicama, uključujući njezinu industriju, ostvarili strateški prioriteti Unije, doprinijelo suočavanju s globalnim izazovima, uključujući ispunjavanje ciljeva održivog razvoja u skladu s načelima Programa održivog razvoja do 2030. i Pariškog sporazuma, te kako bi se ojačao europski istraživački prostor. Programom se stoga u najvećoj mogućoj mjeri povećava dodana vrijednost Unije usmjeravanjem se na ciljeve i aktivnosti koje države članice ne mogu učinkovito ostvariti same, već putem suradnje.
2. Program ima sljedeće posebne ciljeve:
 - (a) promicanje znanstvene izvrsnosti, potpora stvaranju i širenju visokokvalitetnih novih temeljnih i primijenjenih znanja, vještina, osposobljavanja i mobilnosti istraživača, privlačenje talenata na svim razinama i doprinos punom angažmanu kvalificiranog kadra Unije u djelovanjima koja se podupiru u okviru ovog Programa;

- (b) stvaranje znanja, jačanje učinka istraživanja i inovacija na razvoj, podupiranje i provedbu politika Unija te potpora prihvaćanju inovativnih rješenja u industriji, posebno MSP-ima, i društvu radi rješavanja globalnih izazova, uključujući ciljeve održivog razvoja;
- (c) poticanje svih oblika inovacija, olakšavanje tehnološkog razvoja, demonstracija i prijenosa znanja te jačanje uvođenja inovativnih rješenja;
- (d) optimiziranje rezultata Programa radi jačanja europskog istraživačkog prostora i poticanje sudjelovanja koja se temelje na izvrsnosti iz svih država članica u programu Obzor Europa te olakšavanje suradničkih veza u europskom istraživanju i inovacijama.

Članak 4.

Struktura Programa

1. Struktura Programa sastoji se od sljedećih dijelova koji pridonose općem i posebnim ciljevima utvrđenima u članku 3.:
 - (1) stupa I. „Izvrсна znanost”, čije su komponente sljedeće:
 - (a) Europsko istraživačko vijeće (ERC);
 - (b) aktivnosti Marie Skłodowska-Curie (MSCA);
 - (c) istraživačke infrastrukture;
 - (2) stupa II. „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost”, čije su komponente sljedeće, uzimajući u obzir činjenicu da društvene i humanističke znanosti imaju važnu ulogu u pozivima u svim klasterima:
 - (a) klaster „Zdravlje”;
 - (b) klaster „Kultura i uključivo društvo”;

- (c) klaster „Civilna sigurnost za društvo”;
 - (d) klaster „Digitalizacija, industrija i svemir”;
 - (e) klaster „Klima i energetika”;
 - (ee) klaster „Mobilnost”;
 - (f) klaster „Biogospodarstvo, hrana, prirodni resursi i okoliš”;
 - (g) nenuklearna izravna djelovanja Zajedničkog istraživačkog centra (JRC);
- (3) stupa III. „Inovativna Europa”, čije su komponente sljedeće:
- (a) Europsko vijeće za inovacije (EIC);
 - (b) europski inovacijski ekosustavi;
 - (c) Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT) uspostavljen Uredbom (EZ) br. 294/2008;
- (4) dijela „širenje sudjelovanja i jačanje europskog istraživačkog prostora”, čije su komponente sljedeće:
- (a) širenje sudjelovanja i razmjena izvrsnosti;
 - (b) reforma i jačanje europskog sustava istraživanja i inovacija.

2. Osnovne odrednice aktivnosti utvrđene su u Prilogu I.

Članak 5.

Djelovanja koja imaju primjenu u području obrane

1. Djelovanja koja se trebaju provoditi u okviru posebnog programa iz članka 1. stavka 3. točke (b) i koja su utvrđena Uredbom ... o uspostavi Europskog fonda za obranu isključivo su usmjerena na primjenu u području obrane s ciljem utvrđenim u stavku 3. ovog članka.
2. Ova Uredba ne primjenjuje se na posebni program iz članka 1. stavka 3. točke (b), osim ovog članka, članka 1. i članka 9. stavka 1.
3. Što se tiče posebnog programa iz članka 1. stavka 3. točke (b), Program ima sljedeće ciljeve i osnovne odrednice aktivnosti:
 - [(a) aktivnosti čiji je cilj poticanje globalne konkurentnosti, učinkovitosti i inovacijskog kapaciteta europske obrambene, tehnološke i industrijske baze;
 - (b) aktivnosti čiji je cilj poticanje boljeg iskorištavanja industrijskog potencijala inovacijskog, istraživačkog i tehnološkog razvoja, u svakoj fazi industrijskog životnog ciklusa, za primjene u području obrane, čime se doprinosi strateškoj autonomiji Unije.]

Članak 6.

Provedba i oblici EU-ova financiranja

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili neizravnog upravljanja s tijelima za financiranje navedenima u članku 62. stavku 1. točki (c) Financijske uredbe.
2. U Programu se mogu financirati neizravna djelovanja u bilo kojem obliku financiranja navedenom u Financijskoj uredbi, posebno u obliku bespovratnih sredstava kao glavnog oblika potpore u Programu. Može se omogućiti i financiranje putem nagrada, nabava i financijskih instrumenata u okviru operacija mješovitog financiranja te potpora vlasničkim ulaganjima u okviru Akceleratora Europskog vijeća za inovacije.

3. Pravila za sudjelovanje i širenje rezultata utvrđena ovom Uredbom primjenjuju se na neizravna djelovanja.
4. Glavne vrste djelovanja koja se provode u okviru Programa utvrđene su i definirane u Prilogu II. Svi oblici financiranja upotrebljavaju se na fleksibilan način za potrebe svih ciljeva Programa, pri čemu se njihova upotreba određuje na osnovi potreba i značajki određenih ciljeva.
5. Program podupire i izravna djelovanja koja provodi Zajednički istraživački centar (JRC). Ako ta djelovanja pridonose inicijativama uspostavljenima u skladu s člankom 185. ili člankom 187. UFEU-a, taj se doprinos ne smatra dijelom financijskog doprinosa dodijeljenog tim inicijativama.
6. Provedba Posebnog programa¹⁴ i EIT-a¹⁵
 - (a) olakšava se transparentnim i strateški usmjerenim višegodišnjim planiranjem istraživačkih i inovacijskih aktivnosti kako je utvrđeno u posebnom programu, posebno za stup „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost”, u bliskoj suradnji s državama članicama i uzimajući u obzir mišljenja dionika i, ako je to primjenjivo, građana o prioritetima i odgovarajućim vrstama djelovanja i oblicima provedbe koja će se primjenjivati;
 - (b) odražava međunarodnu suradnju, širenje suradničkih veza u području istraživanja i inovacija u cijeloj Uniji i izvan nje, otvorenu znanost i jednake mogućnosti te doprinose društvenih i humanističkih znanosti kao transverzalnih načela;
 - (c) osigurava usklađenost s drugim relevantnim programima Unije i povećava sinergije s nacionalnim i regionalnim programima financiranja i prioritetima, čime se jača europski istraživački prostor.
7. Aktivnosti programa Obzor Europa provode se ponajprije putem otvorenih, konkurentnih poziva na podnošenje prijedloga, među ostalim u okviru misija i europskih partnerstava.

¹⁴ [Dok. 9870/18].

¹⁵

8. Istraživačke i inovacijske aktivnosti koje se provode u okviru posebnog programa iz članka 1. stavka 3. točke (a) i u okviru EIT-a usmjerene su isključivo na primjenu u civilnom području.
9. Program osigurava promicanje jednakih mogućnosti za sve te provedbu uključivanja rodniha pitanja i rodne dimenzije u sadržaj istraživanja i inovacija. Posvećuje se pozornost poticanju rodne ravnoteže u odborima za evaluaciju i tijelima kao što su skupine stručnjaka, ovisno o situaciji u dotičnom području istraživanja i inovacija.

Članak 7.

Misije

1. Misije se programiraju u okviru stupa „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost”, ali mogu ostvariti korist i od djelovanja koja se provode u okviru drugih dijelova Programa. Misije se temelje na izazovima relevantnima za širok raspon europskih građana i omogućuju konkurentna rješenja koja za posljedicu imaju paneuropsku dodanu vrijednost i učinak.
2. Misije se [...] **utvrđuju** i provode u skladu s posebnim programom, osiguravajući aktivno i rano uključivanje država članica. Evaluacija prijedlogâ u okviru misija provodi se u skladu s člankom 26.
3. Misije:
 - (a) imaju jasan sadržaj u području istraživanja i inovacija te dodanu vrijednost EU-a i doprinose ostvarenju prioriteta Unije i ciljeva programa Obzor Europa utvrđenih u članku 3.;
 - (b) su poduzetne i poticajne te imaju široku znanstvenu, tehnološku, društvenu i/ili gospodarsku relevantnost i učinak i/ili relevantnost i učinak u području politika;
 - (c) imaju jasne smjernice i usmjerene su, mjerljive i vremenski ograničene te imaju jasan proračunski okvir;

- (d) se odabiru na transparentan način i temelje na ambicioznim, ali realističnim ciljevima te istraživačkim, razvojnim i inovacijskim aktivnostima;
 - (e) stimuliraju aktivnost među različitim disciplinama (uključujući društvene i humanističke znanosti) i omogućuju aktivno sudjelovanje dionika iz javnog i privatnog sektora, što uključuje građane i krajnje korisnike te obuhvaća aktivnosti iz širokog raspona razina tehničke spremnosti, među ostalim nižih razina tehnološke spremnosti;
 - (f) su otvorene višestrukim pristupima i rješenjima u skladu s načelom „odozdo prema gore”, uzimajući u obzir koristi za ljude i društvo te njihove potrebe i prepoznajući važnost različitih doprinosa ostvarivanju tih misija.
4. Komisija prati i ocjenjuje svaku misiju u skladu s Prilogom V. ovoj Uredbi, uključujući napredak u pogledu kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih ciljeva, što obuhvaća provedbu, praćenje i postupno ukidanje misija. Preispitivanje prvih misija uspostavljenih u okviru programa Obzor Europa odvija se najkasnije 2023. i prije donošenja bilo kakve odluke o osmišljavanju novih misija te nastavku, prekidu ili preusmjeravanju misija koje su u tijeku.

Članak 8.

Europska partnerstva

1. Dijelovi Obzora Europa mogu se provoditi putem europskih partnerstava. Unija u europskim partnerstvima može sudjelovati u jednom od sljedećih oblika:
- (a) sudjelovanje u partnerstvima uspostavljenima na temelju memorandumâ o razumijevanju i/ili ugovornih aranžmana između Komisije i partnera iz članka 2. stavka 3. u kojima se određuju ciljevi partnerstva, povezane obveze svih uključenih strana za financijske doprinose partnera i/ili doprinose u naravi, ključni pokazatelji uspješnosti i učinka, željeni rezultati i modaliteti izvješćivanja. Oni uključuju utvrđivanje dopunskih istraživačkih i inovacijskih aktivnosti koje provode partneri te koje se provode u okviru Programa (europska partnerstva za zajedničke programe);

- (b) sudjelovanje i financijski doprinos u programu za istraživačke i inovacijske aktivnosti, uz utvrđivanje ciljeva, ključnih pokazatelja uspješnosti i učinka te ishoda koje treba ostvariti, na temelju obveza partnerâ u vezi s financijskim doprinosom i/ili doprinosom u naravi te na integraciji relevantnih aktivnosti primjenom mjere Programa za sufinanciranje (sufinancirano europsko partnerstvo); [financijski doprinosi koji potječu iz ESIF-a dopušteni su i smatraju se nacionalnim doprinosom.]
- (c) sudjelovanje u istraživačkim i inovacijskim programima te financijski doprinos takvim programima koje poduzima više država članica u skladu s člankom 185. UFEU-a ili tijela osnovana u skladu s člankom 187. UFEU-a, kao što su zajednička poduzeća, ili zajednice znanja i inovacija EIT-a u skladu s Uredbom o EIT-u (institucionalizirana europska partnerstva). Takva partnerstva provode se samo ako se drugim dijelovima programa Obzor Europa, uključujući druge oblike europskih partnerstava, ne bi ostvarili ciljevi ili potrebni očekivani učinci te ako je to opravdano s obzirom na dugoročnu perspektivu i visok stupanj integracije. Partnerstva u skladu s člankom 185. UFEU-a ili na temelju članka 187. UFEU-a provode centralizirano upravljanje svim financijskim doprinosima, poštujući pritom načelo da se doprinos iz jedne države sudionice neće upotrebljavati za potporu korisniku iz druge države sudionice, osim ako je među svim dotičnim državama sudionicama dogovoreno drugačije. Pravilima za takva partnerstva utvrđuju se, među ostalim, ciljevi, ključni pokazatelji uspješnosti i učinka te ishodi koje treba ostvariti, kao i povezane obveze za financijske doprinose partnera i/ili njihove doprinose u naravi. [Financijski doprinosi koji potječu iz ESIF-a dopušteni su i smatraju se nacionalnim doprinosom.]

2. Europska partnerstva:

- (a) uspostavljaju se u svrhu rješavanja europskih ili globalnih izazova samo u slučajevima u kojima se ciljevi Obzora Europa njima mogu ostvariti djelotvornije nego samostalnim djelovanjem Unije. Ti dijelovi imaju odgovarajući udio proračuna Obzora Europa koji ne prelazi [XY] %, a u okviru svakog klastera u stupu II. većina proračuna dodjeljuje se djelovanjima izvan europskih partnerstava;

- (b) pridržavaju se načela dodane vrijednosti Unije, transparentnosti, otvorenosti, učinka u Europi i za nju, učinka poluge u dovoljnom opsegu, dugoročne financijske obveze svih uključenih strana, fleksibilnosti u provedbi, usklađenosti, koordinacije i komplementarnosti s inicijativama Unije te lokalnim, regionalnim, nacionalnim i, ako je to relevantno, međunarodnim inicijativama ili drugim partnerstvima i misijama;
- (c) slijede jasan pristup utemeljen na načelu životnog ciklusa, vremenski su ograničena i uključuju uvjete za postupno ukidanje financiranja Programa.

Odredbe i kriteriji za njihov odabir, provedbu, praćenje, evaluaciju i postupno ukidanje utvrđeni su u Prilogu III.

Članak 9.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Okvirnog programa za razdoblje 2021. – 2027. sastoji se od [94 100 000 000 EUR u tekućim cijenama] za posebni program naveden u članku 1. stavku 3. točki (a) za Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT) i [13 000 000 000 EUR u tekućim cijenama] za posebni program naveden u članku 1. stavku 3. točki (b).
2. Indikativna raspodjela iznosa iz stavka 1. za posebni program naveden u članku 1. stavku 3. točki (a) i za EIT iznosi:
 - (a) [25 800 000 000 EUR] za stup I. „Otvorena znanost” za razdoblje 2021. – 2027., od čega
 - (1) [16 600 000 000 EUR] za Europsko istraživačko vijeće;
 - (2) [6 800 000 000 EUR] za aktivnosti Marie Skłodowska-Curie;
 - (3) [2 400 000 000 EUR] za istraživačke infrastrukture;

- (b) [52 700 000 000 EUR] za stup II. „Globalni izazovi i industrijska konkurentnost” za razdoblje 2021. – 2027., od čega
- (1) [7 700 000 000 EUR] za klaster „Zdravlje”;
 - (2) [2 800 000 000 EUR] za klaster „Uključivo i sigurno društvo”;
 - (3) [15 000 000 000 EUR] za klaster „Digitalizacija i industrija”;
 - (4) [15 000 000 000 EUR] za klaster „Klima, energija i mobilnost”;
 - (5) [10 000 000 000 EUR] za klaster „Hrana i prirodni resursi”;
 - (6) [2 200 000 000 EUR] za nenuklearna izravna djelovanja Zajedničkog istraživačkog centra (JRC);
- (c) [13 500 000 000 EUR] za stup III. „Otvorene inovacije” za razdoblje 2021. – 2027., od čega
- (1) [10 500 000 000 EUR] za Europsko vijeće za inovacije, uključujući do [500 000 000 EUR] za europske inovacijske ekosustave;
 - (2) [3 000 000 000 EUR] za Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT);
- (d) [2 100 000 000 EUR] za dio „Jačanje europskog istraživačkog prostora” za razdoblje 2021. – 2027., od čega
- (1) [1 700 000 000 EUR] za „dijeljenje izvrsnosti”;
 - (2) [400 000 000 EUR] za „reformu i jačanje europskog sustava istraživanja i inovacija”.

3. [Kao odgovor na nepredviđene situacije ili novi razvoj događaja i potreba Komisija može, u okviru godišnjeg proračunskog postupka, odstupiti od iznosa iz stavka 2. za najviše [10 %]. Takvo odstupanje nije dopušteno u pogledu iznosa iz stavka 2. točke (b) podtočke 6. ovog članka i ukupnog iznosa utvrđenog za dio „Jačanje europskog istraživačkog prostora” u stavku 2. ovog članka.]
4. Iznosom iz stavka 1. za posebni program iz članka 1. stavka 3. točke (a) i za EIT mogu se pokrivati i troškovi za pripremu, praćenje, kontrolu, reviziju, evaluaciju i druge aktivnosti te troškovi potrebni za upravljanje Programom i njegovu provedbu, uključujući sve administrativne rashode, te evaluaciju ostvarivanja njegovih ciljeva. Usto se njime mogu pokriti troškovi povezani sa studijama, sastancima stručnjaka, aktivnostima informiranja i priopćavanja, ako su povezani s ciljevima Programa, te troškovi povezani s informacijskim mrežama s naglaskom na obradu i razmjenu informacija, uključujući institucijske alate informacijske tehnologije i drugu tehničku i administrativnu pomoć potrebnu u vezi s upravljanjem Programom.
5. Odobrena sredstva mogu se prema potrebi unijeti u proračun nakon 2027. za pokrivanje troškova predviđenih u stavku 4. kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027.
6. Proračunske obveze za djelovanja koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti tijekom nekoliko godina na godišnje obroke.
7. Ne dovodeći u pitanje Financijsku uredbu, rashodi za djelovanja koji proizlaze iz projekata uključenih u prvi program rada mogu biti prihvatljivi od 1. siječnja 2021.

8. [Sredstva dodijeljena državama članicama na temelju podijeljenog upravljanja i prenosiva u skladu s člankom 21. Uredbe (EU) XX [...Uredba o zajedničkim odredbama] mogu se, na njihov zahtjev, prenijeti u Program. Komisija ta sredstva izvršava u skladu s člankom 62. stavkom 1. točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s točkom (c) tog članka. Ta sredstva upotrebljavaju se u korist dotične države članice, osim ako je relevantno upravljačko tijelo te države članice odlučilo drugačije].
9. Obzor Europa osmišljen je za provedbu u sinergiji s drugim programima financiranja sredstvima Unije, uz nastojanje da se postigne što veće pojednostavnjenje. Popis sinergija s drugim programima financiranja sredstvima Unije koji nije konačan uključen je u Prilog IV.

Članak 10.

Otvorena znanost

1. Otvoreni pristup znanstvenim publikacijama koje proizlaze iz istraživanja financiranih u okviru Programa i otvoreni pristup istraživačkim podacima, uključujući onima na kojima se temelje znanstvene publikacije, osigurava se u skladu s člankom 35. stavkom 3. ove Uredbe. Otvoreni pristup istraživačkim podacima također je u skladu s načelom „otvoreni koliko je to moguće, zatvoreni koliko je to potrebno”. Potiče se otvoreni pristup drugim rezultatima istraživanja, među ostalim u korist MSP-ova.
2. Odgovorno upravljanje istraživačkim podacima osigurava se u skladu s načelima FAIR – vidljivost, dostupnost, interoperabilnost i ponovna upotrebljivost. Usto se posvećuje pozornost dugoročnom čuvanju podataka.
3. Promiču se i potiču prakse otvorene znanosti koje uključuju, ali i nadilaze otvoreni pristup istraživačkim rezultatima, te odgovorno upravljanje istraživačkim podacima.

Članak 11.

Dodatno financiranje

Za djelovanja kojima je dodijeljen certifikat „pečat izvrsnosti”, ili koja ispunjavaju sljedeće kumulativne i usporedive uvjete:

- (a) djelovanja procijenjena u pozivu na podnošenje prijedloga u okviru Programa;
- (b) djelovanja koja ispunjavaju minimalne zahtjeve kvalitete iz tog poziva na podnošenje prijedloga;
- (c) djelovanja koja se ne mogu financirati u okviru tog poziva na podnošenje prijedloga samo zbog proračunskih ograničenja,

[može se odobriti doprinos iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda plus ili Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj u skladu s člankom [67.] stavkom 5. Uredbe (EU) XX [Uredba o zajedničkim odredbama] i člankom [8.] Uredbe (EU) XX [Uredba o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike], uz uvjet da su takva djelovanja u skladu s ciljevima dotičnog programa. Primjenjuju se pravila fonda koji pruža potporu.]

Članak 12.

Treće zemlje pridružene Programu¹⁶

[1. Program je otvoren za pridruživanje sljedećih trećih zemalja:

- (a) članica Europskog udruženja za slobodnu trgovinu (EFTA) koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP) u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o EGP-u;

¹⁶ [Ovaj članak dio je pregovaračkog okvira VFO-a i stoga će biti izmijenjen na temelju horizontalne orijentacije. Podrazumijeva se da bi pridruživanje članica EFTA-e trebalo biti u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja.]

- (b) zemalja pristupnica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidata u skladu s općim načelima i općim uvjetima sudjelovanja tih zemalja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (c) zemalja na koje se odnosi europska politika susjedstva u skladu s općim načelima i općim uvjetima sudjelovanja tih zemalja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (d) trećih zemalja i teritorija koji ispunjavaju sve sljedeće kriterije:
 - i. imaju dobre kapacitete u području znanosti, tehnologije i inovacija;
 - ii. predane su otvorenom tržišnom gospodarstvu utemeljenom na pravilima, uključujući pošteno i pravedno postupanje s pravima intelektualnog vlasništva, što podupiru demokratske institucije;
 - iii. aktivno promiču politike kojima se poboljšava gospodarska i društvena dobrobit građana.

Pridruživanje Programu svake treće zemlje iz točke (d) provodi se u skladu s uvjetima iz posebnih sporazuma o sudjelovanju određene treće zemlje u bilo kojem programu Unije, ako se tim sporazumom:

- jamči pravedna ravnoteža u smislu doprinosa te treće zemlje i koristi koje ostvaruje sudjelovanjem u programima Unije;
- utvrđuju uvjeti sudjelovanja u programima, uključujući obračun financijskih doprinosa pojedinačnim programima i administrativnih troškova tih programa. Ti doprinosi smatraju se namjenskim prihodima u skladu s člankom 21. stavkom 5. Financijske uredbe;

- trećoj zemlji ne dodjeljuje ovlast za odlučivanje o Programu;
 - jamči da Unija ima pravo osigurati dobro financijsko upravljanje i štititi svoje financijske interese.
2. Opsegom pridruživanja svake treće zemlje Programu u obzir se uzima poticanje gospodarskog rasta u Uniji iskorištavanjem inovacija. U skladu s tim, uz iznimku članica EGP-a, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidata, dijelovi Programa mogu se isključiti iz sporazuma o pridruživanju za određenu zemlju.
 3. Sporazum o pridruživanju sadržava, prema potrebi, odredbe o sudjelovanju pravnih subjekata s poslovnim nastanom u Uniji u jednakovrijednim programima pridruženih zemalja u skladu s uvjetima utvrđenima u sporazumu.
 4. Uvjetima za određivanje razine financijskog doprinosa osigurava se automatsko ispravljanje svih znatnih neravnoteža u odnosu na iznos koji subjekti s poslovnim nastanom u pridruženoj zemlji prime sudjelovanjem u Programu, uzimajući u obzir troškove upravljanja, izvršenja i rada Programa.]

GLAVA II.

PRAVILA ZA SUDJELOVANJE I ŠIRENJE REZULTATA

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 13.

Tijela za financiranje i izravna djelovanja JRC-a

1. Tijela za financiranje mogu odstupiti od pravila utvrđenih u ovoj glavi, osim od članaka 14., 15. i 16., u propisno opravdanim slučajevima i samo ako je to predviđeno temeljnim aktom o osnivanju tijela za financiranje ili o povjeravanju zadaća izvršenja proračuna takvom tijelu ili, za tijela za financiranje iz članka 62. stavka 1. točke (c) podtočaka ii., iii. ili v. Financijske uredbe, ako je to predviđeno sporazumom o doprinosima ili to zahtijevaju njihove posebne operativne potrebe ili priroda djelovanja.
2. Pravila utvrđena u ovoj glavi ne primjenjuju se na izravna djelovanja JRC-a.

Članak 14.

Djelovanja koja ispunjavaju uvjete za financiranje

1. Ne dovodeći u pitanje stavak 2. ovog članka, samo djelovanja kojima se provode ciljevi navedeni u članku 3. ispunjavaju uvjete za financiranje.

Sljedeća se područja istraživanja ne financiraju:

- (a) aktivnosti čiji je cilj kloniranje ljudi u reproduktivne svrhe;
 - (b) aktivnosti usmjerene na promjenu genetskog nasljeđa ljudi, a zbog kojih bi takve promjene mogle postati nasljedne¹⁷;
 - (c) aktivnosti namijenjene stvaranju ljudskih embrija isključivo u svrhu istraživanja ili u svrhu dobivanja matičnih stanica, uključujući prijenosom jezgre iz somatskih stanica.
2. Može se financirati istraživanje ljudskih matičnih stanica odraslih osoba i embrija ovisno o sadržaju znanstvenog prijedloga i zakonodavnog okvira uključenih država članica. Ne odobrava se financiranje, niti u EU-u niti izvan njega, istraživačkih aktivnosti koje su zabranjene u svim državama članicama. Aktivnost se ne financira u državi članici u kojoj je ta aktivnost zabranjena.

Članak 15.

Etička načela¹⁸

1. Aktivnosti koje se provode u okviru Programa u skladu su s etičkim načelima i relevantnim nacionalnim, Unijnim i međunarodnim pravom, uključujući Povelju Europske unije o temeljnim pravima te Europsku konvenciju o ljudskim pravima i njezine dopunske protokole.

Posebna pozornost obraća se na načelo proporcionalnosti, pravo na privatnost, pravo na zaštitu osobnih podataka, pravo na fizički i psihički integritet osobe, pravo na nediskriminaciju i potrebu za osiguravanjem visokih razina zaštite ljudskog zdravlja te zaštite okoliša.

¹⁷ Mogu se financirati istraživanja povezana s liječenjem karcinoma spolnih žlijezda.

¹⁸ Podložno konačnom pravnom aktu, Komisija će dostaviti izjavu o istraživanju u području ljudskih embrionalnih matičnih stanica kao i u slučaju programa Obzor 2020. (Izjava 2013 / C 373/02).

2. Subjekti koji sudjeluju u djelovanjima osiguravaju:
- (a) etičku samoprocjenu kojom se utvrđuju i detaljno procjenjuju sva predvidljiva etička pitanja povezana s ciljem, provedbom i mogućim učinkom aktivnosti koje se financiraju, uključujući potvrdu usklađenosti tih aktivnosti sa stavkom 1. te opis načina na koji će se ona osigurati;
 - (b) potvrdu da će aktivnosti biti u skladu s Europskim kodeksom ponašanja za istraživački integritet, koji je objavila Udruga svih europskih akademija, i da se neće provoditi nijedna aktivnost isključena iz financiranja;
 - (c) za aktivnosti koje se provode izvan Unije potvrdu da bi iste aktivnosti bile dopuštene u državi članici; i
 - (d) za aktivnosti u kojima se upotrebljavaju matične stanice iz ljudskih embrija, prema potrebi, pojedinosti povezane s mjerama izdavanja licencija i kontrole koje poduzimaju nadležna tijela predmetnih država članica, kao i pojedinosti etičkih odobrenja koja će se izdati prije početka predmetnih aktivnosti.
3. Prijedlozi se sustavno pregledavaju radi utvrđivanja onih djelovanja koja izazivaju složena ili ozbiljna etička pitanja i podnose se na etičku procjenu. Tu etičku procjenu provodi Komisija, osim ako se procjena delegira tijelu za financiranje. Za aktivnosti koje uključuju upotrebu ljudskih embrija ili matičnih stanica iz ljudskih embrija etička je procjena obvezna. Etički pregledi i procjene provode se uz potporu stručnjaka za etička pitanja. Komisija i tijela za financiranje osiguravaju transparentnost etičkih postupaka u mjeri u kojoj je to moguće.
4. Subjekti koji sudjeluju u djelovanju moraju prije početka relevantne aktivnosti dobiti sva odobrenja ili druge obvezne dokumente od relevantnih nacionalnih i/ili lokalnih etičkih odbora ili drugih tijela, kao što su nadležna tijela za zaštitu podataka. Ti se dokumenti čuvaju u evidenciji i na zahtjev dostavljaju Komisiji ili tijelu za financiranje.

5. Prema potrebi etičke provjere provodi Komisija ili tijelo za financiranje. U slučaju složenih ili ozbiljnih etičkih pitanja provjere provodi Komisija, osim ako se provjera delegira tijelu za financiranje.

Etičke provjere provode se uz potporu stručnjaka za etička pitanja.

6. Djelovanja koja ne ispunjavaju etičke zahtjeve iz stavaka od 1. do 4. mogu se odbiti ili raskinuti u bilo kojem trenutku.

Članak 16.

Sigurnost

1. Djelovanja koja se provode u okviru Programa u skladu su s primjenjivim sigurnosnim propisima, posebno propisima u pogledu zaštite klasificiranih podataka od neovlaštenog otkrivanja, uključujući usklađenost s mjerodavnim nacionalnim pravom i pravom Unije. U slučaju istraživanja koje se provodi izvan Unije u kojem se upotrebljavaju i/ili stvaraju klasificirani podaci, uz usklađenost s tim zahtjevima mora se sklopiti sporazum o sigurnosti između Unije i treće zemlje u kojoj se istraživanje provodi.
2. Prema potrebi prijedlozi uključuju samoprocjenu sigurnosti kojom se utvrđuju sva sigurnosna pitanja i detaljno razmatraju načini za rješavanje tih pitanja kako bi se ispunili zahtjevi mjerodavnog nacionalnog prava i prava Unije.
3. Prema potrebi Komisija ili tijelo za financiranje provodi sigurnosnu provjeru prijedloga koji otvaraju pitanja sigurnosti.
4. Prema potrebi djelovanja su u skladu s Odlukom Komisije (EU, Euratom) 2015/444 i njezinim provedbenim pravilima.
5. Subjekti koji sudjeluju u djelovanju osiguravaju zaštitu klasificiranih podataka od neovlaštenog otkrivanja klasificiranih podataka koji su upotrijebljeni/stvoreni tim djelovanjem. Prije početka predmetnih aktivnosti dostavljaju dokaz o sigurnosnoj provjeri osobe i/ili objekta od relevantnog nacionalnog sigurnosnog tijela.

6. Ako vanjski stručnjaci moraju raditi s klasificiranim podacima, zahtijeva se da ti stručnjaci prođu odgovarajuću sigurnosnu provjeru prije imenovanja.
7. Prema potrebi Komisija ili tijelo za financiranje može provoditi sigurnosne provjere.
8. Djelovanja koja nisu u skladu sa sigurnosnim zahtjevima iz stavaka 1., 2., 4., 5. i 7. mogu se odbiti ili raskinuti u bilo kojem trenutku.

POGLAVLJE II.

Bespovratna sredstva

Članak 17.

Bespovratna sredstva

Bespovratna sredstva u okviru Programa dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe, osim ako je drukčije navedeno u ovom poglavlju.

Članak 18.

Subjekti koji ispunjavaju uvjete za sudjelovanje

1. Svaki pravni subjekt, bez obzira na mjesto poslovnog nastana, ili međunarodna organizacija može sudjelovati u djelovanjima obuhvaćenima Programom uz uvjet da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovoj Uredbi kao i svi uvjeti utvrđeni u relevantnom programu rada ili pozivu.
2. Subjekti su dio konzorcija koji uključuje najmanje tri neovisna pravna subjekta s poslovnim nastanom u različitim državama članicama ili pridruženoj zemlji i od kojih najmanje jedan ima poslovni nastan u državi članici, osim ako je:
 - (a) drukčije predviđeno programom rada, ako je to propisno opravdano;

(b) djelovanje jedno od navedenih u stavku 3. ili 4.

3. Pionirska istraživačka djelovanja Europskog istraživačkog vijeća (ERC), djelovanja Europskog vijeća za inovacije (EIC), djelovanja za osposobljavanje i mobilnost ili djelovanja sufinanciranja programa može provoditi jedan pravni subjekt ili više njih, od kojih jedan mora imati poslovni nastan u državi članici ili pridruženoj zemlji.
4. Djelovanja koordinacije i potpore može provoditi jedan pravni subjekt ili više njih, s poslovnim nastanom u državi članici, pridruženoj zemlji [ili u drugoj trećoj zemlji]¹⁹.
5. Za djelovanja koja se odnose na stratešku imovinu, interese, autonomiju ili sigurnost Unije, u programu rada može se predvidjeti da je sudjelovanje ograničeno samo na pravne subjekte koji imaju poslovni nastan u državama članicama, ili samo na pravne subjekte s poslovnim nastanom u određenim pridruženim [ili ostalim trećim zemljama] uz pravne subjekte s poslovnim nastanom u državama članicama. Bilo kakvo ograničenje sudjelovanja pravnih subjekata s poslovnim nastanom u pridruženim zemljama koje su članice EGP-a u skladu je s uvjetima Sporazuma o EGP-u.
6. Ako je to prikladno i propisno opravdano, programom rada mogu se predvidjeti kriteriji prihvatljivosti uz one navedene u stavcima 2., 3., 4., i 5. u skladu s posebnim zahtjevima politike ili karakterom i ciljevima djelovanja, uključujući broj pravnih subjekata, vrstu pravnog subjekta i mjesto poslovnog nastana.
7. [Za djelovanja koja imaju korist od iznosa iz članka 9. stavka 8. sudjelovanje je ograničeno samo na jedan pravni subjekt s poslovnim nastanom u nadležnosti upravljačkog tijela koje delegira ovlasti, osim ako je drukčije dogovoreno s upravljačkim tijelom i predviđeno u programu rada.]
8. Ako je to navedeno u programu rada, JRC može sudjelovati u djelovanjima.
9. Za JRC, međunarodne europske istraživačke organizacije i pravne subjekte osnovane na temelju prava Unije smatra se da imaju poslovni nastan u državi članici različitoj od one u kojoj imaju poslovni nastan ostali pravni subjekti koji sudjeluju u djelovanju.

¹⁹ Zagrade na zahtjev pregovarača o VFO-u.

10. Za pionirska istraživačka djelovanja Europskog istraživačkog vijeća (ERC) i djelovanja za osposobljavanje i mobilnost, za međunarodne organizacije sa sjedištem u državi članici ili pridruženoj zemlji smatra se da imaju poslovni nastan u državi članici ili pridruženoj zemlji.

Članak 19.

Subjekti koji ispunjavaju uvjete za financiranje

1. Subjekti ispunjavaju uvjete za financiranje ako imaju poslovni nastan u državi članici ili pridruženoj zemlji.

[Za djelovanja koja imaju korist od iznosa iz članka 9. stavka 8. samo subjekti s poslovnim nastanom u nadležnosti upravljačkog tijela koje delegira ovlasti ispunjavaju uvjete za financiranje iz tih iznosa.]

2. [Subjekti s poslovnim nastanom u trećoj zemlji koja nije pridružena zemlja trebali bi u načelu snositi trošak svojeg sudjelovanja. Međutim, zemlje s niskim do srednjim dohotkom²⁰ te iznimno druge treće zemlje koje nisu pridružene zemlje mogle bi ispunjavati uvjete za financiranje ako:

- (a) je predmetna treća zemlja navedena u programu rada koji je donijela Komisija ili
- (b) Komisija ili tijelo za financiranje smatra da je njihovo sudjelovanje nužno za provedbu djelovanja;]

3. Povezani subjekti ispunjavaju uvjete za financiranje u okviru djelovanja ako imaju poslovni nastan u nekoj državi članici, pridruženoj zemlji [ili u trećoj zemlji] navedenoj u programu rada koji je donijela Komisija.

²⁰ Popis zemalja s niskim do srednjim dohotkom bit će priložen programu rada.

Pozivi na podnošenje prijedloga

1. Neovisno o posebnim odredbama u stavku 2., sadržaj pozivâ na podnošenje prijedloga za sva djelovanja uključen je u program rada.
2. Za razvoj portfelja djelovanja u okviru tranzicijskih aktivnosti EIC-ova Tragača:
 - (a) pokretanje i sadržaj poziva na podnošenje prijedloga određuju se s obzirom na ciljeve i proračun uspostavljene programom rada u vezi s predmetnim portfeljom djelovanja;
 - (b) svaki prijedlog odabran u okviru EIC-ova Tragača putem poziva na podnošenje prijedloga uključuje fiksni iznos od 50 000 EUR za provedbu komplementarnih aktivnosti, kao što su procjena mogućih izdvajanja poduzeća, potencijalnih inovacija za stvaranje tržišta ili osmišljavanje uvjerljivog poslovnog plana. Upotreba tog iznosa podlijeget će prethodnom odobrenju Komisije. Programski odbor uspostavljen u okviru posebnog programa obavješćuje se o takvim slučajevima.
3. Ako je to potrebno za postizanje njihovih ciljeva, pozivi u iznimnim slučajevima mogu biti ograničeni na razvoj dodatnih aktivnosti ili na dodavanje dodatnih partnera postojećim djelovanjima. Osim toga, programom rada može se predvidjeti mogućnost da se pravni subjekti iz država članica koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija pridruže već izabranim suradničkim djelovanjima u području istraživanja i inovacija, podložno sporazumu odgovarajućih konzorcija i pod uvjetom da pravni subjekti iz takvih država članica već ne sudjeluju u njima.
4. Poziv na podnošenje prijedloga ne zahtijeva se za djelovanja koordinacije i potpore ili djelovanja sufinanciranja programa koja:
 - (a) provodi JRC ili pravni subjekti navedeni u programu rada i
 - (b) nisu obuhvaćena područjem primjene poziva na podnošenje prijedloga, u skladu s člankom 195. točkom (e) Financijske uredbe.

5. U programu rada bit će navedeno u okviru kojih se poziva dodjeljuju pečati izvrsnosti. Uz prethodno odobrenje podnositelja prijedloga informacije o primjeni i evaluaciji mogu se razmjenjivati sa zainteresiranim tijelima za financiranje, podložno sklapanju sporazuma o povjerljivosti.

Članak 21.

Zajednički pozivi

Komisija ili tijelo za financiranje može objaviti zajednički poziv na podnošenje prijedloga:

- (a) s trećim zemljama, uključujući njihove znanstvene i tehnološke organizacije ili agencije;
- (b) s međunarodnim organizacijama;
- (c) s neprofitnim pravnim subjektima.

U slučaju zajedničkog poziva na podnošenje prijedloga utvrđuju se zajednički postupci odabira i evaluacije prijedloga. U te postupke uključena je uravnotežena skupina stručnjaka koje imenuje svaka strana.

Pretkomercijalna nabava i javna nabava inovativnih rješenja

1. Djelovanja mogu uključivati ili za primarni cilj imati pretkomercijalnu javnu nabavu ili javnu nabavu inovativnih rješenja koju provode korisnici koji su javni naručitelji ili naručitelji kako je definirano direktivama 2014/23/EU²¹, 2014/24/EU²², 2014/25/EU²³ i 2009/81/EZ²⁴.
2. U postupcima nabave:
 - (a) poštuju se načela transparentnosti, nediskriminacije, jednakog postupanja, dobrog financijskog upravljanja i proporcionalnosti te pravila o tržišnom natjecanju;
 - (b) za pretkomercijalnu nabavu mogu se predvidjeti posebni uvjeti kao što je ograničavanje mjesta izvođenja naručenih aktivnosti na državno područje država članica i pridruženih zemalja;
 - (c) može se odobriti sklapanje više ugovora u okviru istog postupka (više dobavljača); i
 - (d) predviđa se sklapanje ugovora s ponuđačem (ponuđačima) koji nudi (nude) najbolju vrijednost za novac, pri čemu se osigurava da ne postoji sukob interesa.

²¹ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).

²² Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

²³ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

²⁴ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.).

3. Ugovorni izvođač koji ostvari rezultate u pretkomercijalnoj nabavi vlasnik je barem pripadajućih prava intelektualnog vlasništva. Javni naručitelji uživaju barem pravo na besplatan pristup rezultatima za vlastitu upotrebu i pravo dodjele, ili pravo zahtijevati od sudjelujućih ugovornih izvođača da dodjele neisključive licencije trećim stranama za iskorištavanje rezultata za javnog naručitelja u njegovo ime pod poštenim i razumnim uvjetima i bez prava na davanje podlicencija. Ako ugovorni izvođač ne uspije komercijalno iskoristiti rezultate nakon pretkomercijalne javne nabave u roku koji je utvrđen ugovorom, javni naručitelj, nakon što rasprave to pitanje s ugovornim izvođačem, može od ugovornog izvođača zahtijevati prijenos vlasništva nad rezultatima na javnog naručitelja.

²⁵[Članak 23.

Kumulativno financiranje

Za djelovanje za koje je dobiven doprinos u okviru bilo kojeg drugog programa Unije mogu se dobiti doprinosi i iz Programa, uz uvjet da ne pokrivaju iste troškove. Pravila programa Unije iz kojeg je dobiven doprinos primjenjuju se na pripadajući doprinos djelovanju. Kumulativno financiranje ne smije premašiti iznos ukupnih prihvatljivih troškova djelovanja te se potpora iz različitih programa Unije može izračunati na proporcionalnoj osnovi u skladu s dokumentima u kojima su propisani uvjeti za potporu.]

Članak 24.

Kriteriji za odabir

1. Osim odstupanjâ iz članka 198. stavka 5. Financijske uredbe financijska sposobnost provjerava se samo za koordinatora i samo ako je iznos financijskih sredstava Unije zatraženih za djelovanje jednak ili veći od 500 000 EUR.

²⁵ [Podložno ishodu pregovora o odgovarajućim pravnim aktima].

2. Međutim, ako postoje opravdani razlozi za sumnju u financijsku sposobnost ili ako postoji veći rizik zbog sudjelovanja u nekoliko tekućih djelovanja financiranih iz programa Unije za istraživanje i inovacije, Komisija ili tijelo za financiranje provjerava i financijsku sposobnost drugih podnositelja prijedloga ili koordinatora ispod praga iz stavka 1.
3. Ako financijsku sposobnost strukturno jamči drugi pravni subjekt, provjerava se financijska sposobnost potonjeg.
4. U slučaju slabe financijske sposobnosti Komisija ili tijelo za financiranje može kao uvjet za sudjelovanje podnositelja prijedloga odrediti dostavljanje izjave povezanog subjekta o solidarnoj i pojedinačnoj odgovornosti.
5. Doprinos mehanizmu uzajamnog osiguranja iz članka 33. smatra se dostatnim jamstvom u skladu s člankom 152. Financijske uredbe. Od korisnika se ne mogu prihvatiti niti im se mogu nametnuti dodatna jamstva ili osiguranje.

Članak 25.

Kriteriji za dodjelu sredstava

1. Prijedlozi se evaluiraju na temelju sljedećih kriterija za dodjelu sredstava:
 - (a) izvrsnost;
 - (b) učinak;
 - (c) kvaliteta i učinkovitost provedbe.
2. Na prijedloge za pionirska istraživačka djelovanja ERC-a primjenjuje se samo kriterij iz stavka 1. točke (a).
3. Programom rada utvrđuju se daljnje pojedinosti primjene kriterija za dodjelu sredstava utvrđenih u stavku 1. te se mogu utvrditi ponderi i pragovi.

Članak 26.

Evaluacija

1. Prijedloge evaluira odbor za evaluaciju, koji je sastavljen od neovisnih vanjskih stručnjaka.

Za aktivnosti EIC-a, misije i u propisno opravdanim slučajevima kako je utvrđeno u programu rada **koji je donijela Komisija**, odbor za evaluaciju može biti sastavljen djelomično ili, u slučaju djelovanja za koordinaciju i potporu, djelomično ili potpuno od predstavnika institucija ili tijela Unije kako je navedeno u članku 150. Financijske uredbe.

Rad odbora za evaluaciju mogu pratiti neovisni promatrači.

2. Ako je to primjenjivo, odbor za evaluaciju rangira prijedloge koji su prošli primjenjive pragove s obzirom na:

- (a) rezultate evaluacije;
- (b) njihov doprinos ostvarenju posebnih ciljeva politike, uključujući stvaranje usklađenog portfelja projekata za aktivnosti u okviru EIC-ova Tragača, misije i u drugim propisno opravdanim slučajevima kako je detaljno navedeno u programu rada **koji je donijela Komisija**.

Za aktivnosti u okviru EIC-a, misija i u drugim propisno opravdanim slučajevima kako je detaljno navedeno u programu rada **koji je donijela Komisija**, odbor za evaluaciju može također predložiti bilo kakve prilagodbe prijedloga u mjeri u kojoj je to potrebno za usklađenost pristupa na temelju portfelja. Te prilagodbe u skladu su s uvjetima za sudjelovanje i usklađene su s načelom jednakog postupanja. Programski odbor obavještuje se o takvim slučajevima.

3. U skladu s člankom 200. stavkom 7. Financijske uredbe, podnositelji prijedloga primaju povratne informacije u svim fazama evaluacije, i, ako je to primjenjivo, razloge za odbijanje.
4. Pravni subjekti s poslovnim nastanom u državama članicama koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija koji su uspješno sudjelovali u komponenti „Širenje sudjelovanja i razmjena izvrsnosti” na zahtjev primaju evidenciju o tom sudjelovanju koja se može priložiti prijedlozima za stup II. Programa koji koordiniraju.

Članak 27.

Postupak preispitivanja evaluacije

1. Podnositelj prijedloga može zahtijevati preispitivanje evaluacije ako smatra da primjenjiv postupak evaluacije nije ispravno primijenjen na njegov prijedlog²⁶.
2. Preispitivanje evaluacije primjenjuje se samo na postupovne aspekte evaluacije, a ne na evaluaciju osnovanosti prijedloga.
 - 2.a Odbor za preispitivanje evaluacije pruža mišljenje o postupovnim aspektima a njime predsjednik službenik Komisije ili relevantnog tijela za financiranje iz odjela koji nije odjel odgovoran za poziv na podnošenje prijedloga. Odbor može preporučiti jedno od sljedećeg:
 - (a) ponovnu evaluaciju prijedloga, ponajprije od strane evaluatora koji nisu sudjelovali u prethodnoj evaluaciji;
 - (b) potvrdu početne evaluacije.
3. Preispitivanje evaluacije ne smije odužiti postupak odabira za prijedloge koji nisu predmet preispitivanja.

²⁶ Postupak će se objasniti u dokumentu koji će se objaviti prije početka postupka evaluacije.

Članak 28.

Vrijeme do dodjele bespovratnih sredstava

1. Odstupajući od članka 194. stavka 2. prvog podstavka Financijske uredbe primjenjuju se sljedeća razdoblja:
 - (a) za obavješćivanje svih podnositelja prijedloga o ishodu evaluacije njihova prijedloga, najviše pet mjeseci od završnog datuma za podnošenje cjelovitih prijedloga;
 - (b) za potpisivanje sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava s podnositeljima prijedloga, najviše osam mjeseci od završnog datuma za podnošenje cjelovitih prijedloga.
2. U programu rada mogu se utvrditi kraća razdoblja.
3. Uz iznimke navedene u članku 194. stavku 2. drugom podstavku Financijske uredbe, rokovi iz stavka 1. mogu se produljiti i za djelovanja ERC-a, za misije i kada su djelovanja podvrgnuta etičkoj ili sigurnosnoj procjeni.

Članak 29.

Provedba sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava

1. Ako korisnik ne ispuni obveze u pogledu tehničke provedbe djelovanja, drugi korisnici moraju ispuniti te obveze bez dodatnih sredstava Unije, osim ako su izričito oslobođeni te obveze. Financijska odgovornost svakog korisnika ograničena je na njegov dug podložno odredbama koje se odnose na mehanizam uzajamnog osiguranja.
2. Sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava mogu se odrediti ključne etape i povezani obroci pretfinanciranja. Ako se ključne etape ne ostvare, djelovanje se može suspendirati, izmijeniti ili, ako je to propisno opravdano, raskinuti.

3. Djelovanje se može raskinuti i ako očekivani rezultati prestanu biti relevantni za Uniju zbog znanstvenih ili tehnoloških razloga, ili u slučaju Akceleratora Europskog vijeća za inovacije i zbog gospodarskih razloga.

Članak 29.a

Model sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava

1. Komisija, u bliskoj suradnji s državama članicama, sastavlja model sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava između Komisije ili relevantnog tijela za financiranje i korisnikâ u skladu s ovom Uredbom. Ako je potrebna znatna izmjena modela sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava, Komisija ga, u bliskoj suradnji s državama članicama, revidira prema potrebi.
2. Sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava utvrđuju se prava i obveze korisnika te ili Komisije ili relevantnog tijela za financiranje, u skladu s ovom Uredbom. Njime se utvrđuju i prava i obveze pravnih subjekata koji postanu korisnici tijekom provedbe mjere, kao i uloga i zadaće koordinatora konzorcija.

Članak 30.

Stope financiranja

1. Jedinstvena stopa financiranja po djelovanju primjenjuje se za sve aktivnosti koje financira. Najviša stopa utvrđuje se u programu rada.
2. Programom se može nadoknaditi do 100 % ukupnih prihvatljivih troškova djelovanja, osim za:
 - (a) djelovanja u području inovacija: najviše 70 % ukupnih prihvatljivih troškova, osim za neprofitne pravne subjekte, kojima se Programom može nadoknaditi do najviše 100 % ukupnih prihvatljivih troškova;
 - (b) djelovanja sufinanciranja programa: najmanje 30 % ukupnih prihvatljivih troškova, a u utvrđenim i opravdanim slučajevima do 70 %.

3. Stope sufinanciranja utvrđene u ovom članku primjenjuju se i na djelovanja za koja je utvrđena paušalna stopa, financiranje na temelju jediničnih troškova ili jednokratni iznos za cijelo djelovanje ili dio djelovanja.

Članak 31.

Neizravni troškovi

1. Neizravni prihvatljivi troškovi određuju se primjenom paušalnog iznosa od 25 % ukupnih izravnih prihvatljivih troškova, isključujući izravne prihvatljive troškove za podugovaranje, financijsku potporu trećim stranama i sve jedinične troškove ili paušalne stope koji uključuju neizravne troškove.

Ako je to primjereno, neizravni troškovi uključeni u jedinične troškove ili jednokratne iznose izračunavaju se primjenom paušalne stope iz stavka 1., osim za jedinične troškove interno fakturirane robe i usluga, koji se izračunavaju na osnovi stvarnih troškova u skladu s uobičajenim praksama troškovnog računovodstva korisnika.

2. Međutim, ako je tako predviđeno u programu rada, neizravni troškovi mogu se prijaviti u obliku jednokratnog iznosa ili jediničnih troškova.

Članak 32.

Prihvatljivi troškovi

1. Uz kriterije navedene u članku 186. Financijske uredbe, za korisnike čije se naknade temelje na projektu troškovi osoblja prihvatljivi su do iznosa naknade koja bi se toj osobi isplatila za rad na sličnim projektima koji se financiraju iz nacionalnih programa, uključujući davanja za socijalno osiguranje i druge troškove uključene u naknade za osoblje dodijeljeno djelovanju, koji proizlaze iz nacionalnog prava ili ugovora o radu.

Naknada na temelju projekta znači naknada koja je povezana sa sudjelovanjem osobe u projektima, dio je uobičajene prakse korisnika u pogledu isplate naknada i dosljedno se isplaćuje.

2. Odstupajući od članka 190. stavka 1. Financijske uredbe troškovi sredstava koja treće strane stavljaju na raspolaganje putem doprinosa u naravi prihvatljivi su do iznosa izravnih prihvatljivih troškova treće strane.
3. Odstupajući od članka 192. Financijske uredbe prihod ostvaren iskorištavanjem rezultata ne smatra se primanjem od djelovanja.
4. Odstupajući od članka 203. stavka 4. Financijske uredbe, potvrda o financijskim izvještajima obvezna je u trenutku plaćanja preostalog iznosa ako su iznosi koji se potražuju kao stvarni troškovi i jedinični troškovi izračunani u skladu s uobičajenim praksama troškovnog računovodstva jednaki ili veći od 325 000 EUR.

Članak 33.

Mehanizam uzajamnog osiguranja

1. Uspostavlja se mehanizam uzajamnog osiguranja („Mehanizam”) koji zamjenjuje i nasljeđuje fond uspostavljen u skladu s člankom 38. Uredbe (EU) br. 1290/2013. Mehanizam pokriva rizik povezan s iznosima koje korisnici duguju:
 - (a) Komisiji na temelju Odluke br. 1982/2006/EZ,
 - (b) Komisiji i tijelima Unije u okviru programa Obzor 2020.,
 - (c) Komisiji i tijelima za financiranje u okviru Programa.

Pokrivanje rizika u pogledu tijela za financiranje iz točke (c) prvog podstavka može se provesti sustavom neizravnog pokrića utvrđenog u primjenjivom sporazumu i uzimajući u obzir prirodu tijela za financiranje.
2. Mehanizmom upravlja Unija, koju predstavlja Komisija, koja djeluje kao izvršitelj. Komisija utvrđuje posebna pravila za poslovanje Mehanizma.

3. Korisnici daju doprinos od 5 % financijskih sredstava koje je Unija dodijelila za djelovanje. Na temelju redovitih evaluacija Komisija može povećati doprinos do 8 % ili ga može smanjiti na manje od 5 %. Doprinos korisnika Mehanizmu kompenzira se iz prvog pretfinanciranja i uplaćuje u Mehanizam u ime korisnika te ni u kojem slučaju ne premašuje iznos prvog pretfinanciranja.
4. Doprinos korisnika vraća se u trenutku plaćanja preostalog iznosa.
5. Sav financijski povrat ostvaren u okviru Mehanizma pridodaje se Mehanizmu. Ako povrat nije dovoljan, Mehanizam neće intervenirati, a Komisija ili tijelo za financiranje izravno od korisnika ili trećih strana naplaćuje sve iznose koje duguju.
6. Vraćeni iznosi predstavljaju prihod dodijeljen Mehanizmu u smislu članka 21. stavka 5. Financijske uredbe. Nakon dodjele svih bespovratnih sredstava čiji je rizik izravno ili neizravno obuhvaćen Mehanizmom, Komisija osigurava povrat svih nepodmirenih iznosa te ih uvrštava u proračun Unije u skladu s odlukama zakonodavnog tijela.
7. Mehanizam se može otvoriti korisnicima svih drugih programa Unije kojima se izravno upravlja. Komisija donosi načine za sudjelovanje korisnika drugih programa.

Članak 34.

Vlasništvo i zaštita

1. Korisnici su vlasnici rezultata koje stvaraju. Oni osiguravaju da se sva prava njihovih zaposlenika ili bilo koje druge strane u pogledu rezultata mogu ostvarivati na način usklađen s obvezama korisnika u skladu s uvjetima utvrđenima u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava.

Dva korisnika ili više njih zajednički posjeduju rezultate u sljedećim slučajevima:

- (a) zajednički su ih proizveli; i

(b) nije moguće:

i. utvrditi točan doprinos svakog korisnika,

ili

ii. razdvojiti ih za potrebe traženja, dobivanja ili zadržavanja njihove zaštite.

Zajednički vlasnici u pisanom se obliku dogovaraju o dodjeli i uvjetima ostvarivanja zajedničkog vlasništva. Osim ako je drukčije dogovoreno, svaki zajednički vlasnik može odobriti neisključive licencije trećim osobama za iskorištavanje rezultata u zajedničkom vlasništvu (bez prava na podlicenciranje) uz uvjet da su ostali zajednički vlasnici o tome unaprijed obaviješteni te da dobiju poštenu i razumnu naknadu. Zajednički vlasnici mogu se u pisanom obliku dogovoriti o primjeni nekog drugog rješenja umjesto zajedničkog vlasništva.

2. Korisnici koji su primili financijska sredstva Unije moraju na odgovarajući način zaštititi svoje rezultate ako je zaštita moguća i opravdana, uzimajući u obzir sve relevantne aspekte, uključujući mogućnosti za komercijalno iskorištavanje. Pri donošenju odluke o zaštiti korisnici u obzir uzimaju i legitimne interese ostalih korisnika uključenih u djelovanje.

Članak 35.

Iskorištavanje i širenje rezultata

1. Korisnici koji prime financijska sredstva Unije ulažu sve svoje napore u iskorištavanje svojih rezultata, posebno u Uniji i u pridruženim zemljama korisnika uključenih u djelovanje. Korisnici mogu rezultate iskorištavati izravno ili neizravno, posebno putem prijenosa i licenciranja rezultata u skladu s člankom 36.

U programu rada mogu se predvidjeti dodatne obveze povezane s iskorištavanjem.

Ako unatoč nastojanjima korisnika da izravno ili neizravno iskoristi rezultate njegovi rezultati ne budu iskorišteni u roku određenom u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava, korisnik upotrebljava odgovarajuću internetsku platformu utvrđenu u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava kako bi pronašao strane zainteresirane za iskorištavanje tih rezultata. Ako je to opravdano na temelju zahtjeva korisnika, od te se obveze može odstupiti.

2. Podložno svim ograničenjima u smislu zaštite intelektualnog vlasništva, sigurnosnih pravila ili legitimnih interesa korisnici šire svoje rezultate što prije.

U programu rada mogu se predvidjeti dodatne obveze povezane sa širenjem rezultata.

3. Korisnici moraju osigurati da se otvoren pristup znanstvenim publikacijama primjenjuje u skladu s uvjetima utvrđenima u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava. Korisnici moraju posebno osigurati da oni ili autori zadržavaju dostatna prava intelektualnog vlasništva kako bi se ispoštovali zahtjevi u pogledu otvorenog pristupa.

Otvoreni pristup istraživačkim podacima opće je pravilo u skladu s uvjetima utvrđenima u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava, ali se iznimke primjenjuju ako je to opravdano, uzimajući u obzir legitimne interese korisnika, uključujući komercijalno iskorištavanje i sva druga ograničenja kao što su pravila za zaštitu podataka, sigurnosna pravila ili prava intelektualnog vlasništva.

U programu rada mogu se predvidjeti dodatne obveze u pogledu pridržavanja praksi otvorene znanosti.

4. Korisnici upravljaju svim istraživačkim podacima u skladu s načelima FAIR i u skladu s uvjetima utvrđenima u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava i uspostavljaju plan za upravljanje podacima.

U programu rada mogu se predvidjeti dodatne obveze uporabe europskog oblaka za otvorenu znanost za pohranu istraživačkih podataka i omogućivanje pristupa tim podacima.

5. Korisnik koji namjerava širiti svoje rezultate o tome unaprijed obavještuje ostale korisnike uključene u djelovanje. Bilo koji drugi korisnik može uložiti prigovor ako može dokazati da bi širenje rezultata znatno narušilo njegove legitimne interese povezane s njegovim rezultatima ili postojećim znanjem. U tim se slučajevima rezultati smiju širiti samo ako se poduzmu odgovarajuće mjere zaštite tih legitimnih interesa.

6. Osim ako je drukčije predviđeno u programu rada, prijedlozi uključuju plan za iskorištavanje i širenje rezultata. Ako očekivano iskorištavanje podrazumijeva razvoj, stvaranje, proizvodnju i stavljanje na tržište proizvoda ili procesa ili stvaranje i pružanje usluge, taj plan uključuje strategiju za takvo iskorištavanje. Ako je planom predviđeno da se rezultati iskorištavaju prvenstveno u nepridruženim trećim zemljama, pravni subjekti objašnjavaju na koji je način to iskorištavanje i dalje u interesu Unije.

Korisnici dodatno razvijaju plan tijekom i nakon završetka djelovanja.

7. Za potrebe praćenja i širenja rezultata koje provodi Komisija ili tijelo za financiranje korisnici dostavljaju sve zatražene informacije povezane s iskorištavanjem i širenjem njihovih rezultata u skladu s uvjetima utvrđenima u ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava. Podložno legitimnim interesima korisnika takve informacije stavljaju se na raspolaganje javnosti.

Članak 36.

Prijenos i licenciranje

1. Korisnici mogu prenijeti vlasništvo nad svojim rezultatima. Korisnici osiguravaju da se njihove obveze primjenjuju i na novog vlasnika te da potonji ima obvezu prenijeti te obveze u okviru svakog budućeg prijenosa.
2. Osim ako je u pisanom obliku drukčije dogovoreno za posebno utvrđene treće strane ili ako to nije moguće u skladu s mjerodavnim pravom, korisnici koji namjeravaju prenijeti vlasništvo nad rezultatima o tome unaprijed obavješćuju sve ostale korisnike koji još uvijek imaju prava pristupa rezultatima. Ta obavijest mora uključivati dovoljno informacija o novom vlasniku kako bi korisnik mogao procijeniti učinke na svoja prava pristupa.

Osim ako je u pisanom obliku dogovoreno drukčije za posebno utvrđene treće strane, korisnik može uložiti prigovor na prijenos ako može dokazati da bi prijenos negativno utjecao na njegova prava pristupa. U tom slučaju nije moguće izvršiti prijenos dok se ne postigne dogovor među predmetnim korisnicima.

3. Korisnici mogu odobriti licencije za svoje rezultate ili na drugi način odobriti njihovo iskorištavanje, među ostalim na ekskluzivnoj osnovi, ako to ne utječe na ispunjavanje obveza tih korisnika. Ekskluzivne licencije za rezultate mogu se dodijeliti podložno suglasnosti svih ostalih dotičnih korisnika da će se odreći svojih prava pristupa tim rezultatima.
4. Ako je to opravdano, sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava utvrđuju se prava na prigovor na prijenose vlasništva nad rezultatima ili za dodjelu isključive licencije u pogledu rezultata, ako:
 - (a) korisnici koji ostvaruju rezultate primaju financijska sredstva Unije;
 - (b) rezultati se prenose ili se licencija dodjeljuje pravnom subjektu s poslovnim nastanom u nepridruženoj trećoj zemlji; i
 - (c) prijenos ili dodjela licencije nije u skladu s interesima Unije.

Ako se primjenjuje pravo na prigovor, korisnik daje prethodnu obavijest. Od prava na prigovor može se odstupiti u pisanom obliku za prijenose ili dodjelu bespovratnih sredstava posebno određenim pravnim subjektima ako su uspostavljene mjere za zaštitu interesa Unije.

Članak 37.

Prava pristupa

1. Primjenjuju se sljedeća načela prava pristupa:
 - (a) zahtjev za ostvarivanje prava pristupa ili svako odricanje od prava pristupa sastavlja se u pisanom obliku;
 - (b) osim ako je dogovoreno drukčije, prava pristupa ne uključuju pravo na podlicenciranje;
 - (c) korisnici obavješćuju jedni druge prije njihova pristupanja sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava o svim ograničenjima dodjele prava pristupa njihovu postojećem znanju;
 - (d) ako korisnik više nije uključen u djelovanje, to ne utječe na njegovu obvezu omogućavanja pristupa;

- (e) korisnici se mogu složiti da korisnik koji ne ispuni svoje obveze više nema prava pristupa.

2. Korisnici omogućuju pristup:

- (a) svojim rezultatima, besplatno, drugim korisnicima u djelovanju kojima su ti rezultati potrebni za provedbu njihovih zadataka;
- (b) svojem postojećem znanju svim drugim korisnicima u djelovanju kojima je ono potrebno za provedbu njihovih zadataka, podložno svim ograničenjima iz stavka 1. točke (c); taj se pristup odobrava besplatno, osim ako je s korisnicima drukčije dogovoreno prije njihova pristupanja sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava;
- (c) svojim rezultatima i, podložno svim ograničenjima iz stavka 1. točke (c), svojem postojećem znanju drugim korisnicima u djelovanju kojima je su ti rezultati i znanje potrebni za iskorištavanje vlastitih rezultata; taj se pristup odobrava pod poštenim i razumnim uvjetima koji se trebaju dogovoriti.

3. Osim ako su se korisnici drukčije dogovorili, korisnici omogućuju pristup svojim rezultatima i, podložno svim ograničenjima iz stavka 1. točke (c), svojem postojećem znanju i pravnom subjektu koji:

- (a) ima poslovni nastan u državi članici ili pridruženoj zemlji;
- (b) je pod izravnom ili neizravnom kontrolom drugog korisnika ili je pod istom izravnom ili neizravnom kontrolom kao i taj korisnik ili koji izravno ili neizravno kontrolira tog korisnika i
- (c) potreban mu je pristup za iskorištavanje rezultata tog korisnika, u skladu s obvezom korisnika povezanom s iskorištavanjem.

Pristup se odobrava pod poštenim i razumnim uvjetima koji se trebaju dogovoriti.

4. Zahtjevi za pristup za potrebe iskorištavanja mogu se predati u roku od jedne godine nakon završetka djelovanja, osim ako se korisnici dogovore o drukčijem roku.

5. Korisnici koji su primili financijska sredstva Unije omogućuju besplatan pristup svojim rezultatima institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije za razvoj, provedbu i praćenje politika ili programa Unije. Pristup je ograničen na nekomercijalnu i nekonkurentnu upotrebu.

U djelovanjima u okviru klastera „Civilna sigurnost za društvo”, korisnici koji su primili financijska sredstva Unije omogućuju besplatan pristup svojim rezultatima nacionalnim tijelima država članica za razvoj, provedbu i praćenje njihovih politika ili programa u tom području. Pristup je ograničen na nekomercijalnu i nekonkurentnu upotrebu i odobrava se na temelju bilateralnog sporazuma kojim se utvrđuju posebni uvjeti čiji je cilj osigurati da će se ta prava upotrebljavati samo u predviđenu svrhu i da će biti uspostavljene odgovarajuće obveze povjerljivosti. Država članica odnosno institucija, tijelo, ured ili agencija Unije koja podnosi zahtjev o zahtjevu obavještuje sve države članice.

6. U programu rada mogu se predvidjeti dodatna prava pristupa.

Članak 38.

Posebne odredbe o iskorištavanju i širenju rezultata

Posebna pravila koja se odnose na vlasništvo, iskorištavanje i širenje rezultata, prijenos i licenciranje te i prava pristupa mogu se primjenjivati na djelovanja ERC-a, djelovanja za osposobljavanje i mobilnost, djelovanja pretkomercijalne nabave, djelovanja javne nabave inovativnih rješenja, djelovanja sufinanciranja programa te djelovanja za koordinaciju i potporu.

Ta posebna pravila utvrđena su u sporazumu o dodjeli bespovratnih sredstava i njima se ne mijenjaju obveze povezane s otvorenim pristupom.

POGLAVLJE III.

Nagrade

Članak 39.

Nagrade

1. Nagrade u okviru Programa dodjeljuju se i njima se upravlja u skladu s glavom IX. Financijske uredbe, osim ako je drukčije navedeno u ovom poglavlju.
2. Svaki pravni subjekt, bez obzira na mjesto njegova poslovnog nastana, može sudjelovati u natječaju, osim ako je drukčije predviđeno u programu rada ili pravilima natječaja.
3. Komisija ili tijelo za financiranje može organizirati nagrade:
 - (a) s drugim tijelima Unije;
 - (b) s trećim zemljama, uključujući njihove znanstvene i tehnološke organizacije ili agencije;
 - (c) s međunarodnim organizacijama; ili
 - (d) s neprofitnim pravnim subjektima.
4. Program rada ili pravila natječaja mogu sadržavati obveze o komunikaciji, iskorištavanju i širenju rezultata.

POGLAVLJE IV.

Javna nabava

Članak 40.

Javna nabava

1. Bespovratna sredstva u okviru Programa dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VII. Financijske uredbe, osim ako je drukčije navedeno u ovom poglavlju.
2. Javna nabava može biti u obliku pretkomercijalne nabave ili nabave inovativnih rješenja koju Komisija ili tijelo za financiranje provodi u svoje ime ili zajedno s javnim naručiteljima iz država članica i pridruženih zemalja. U tom se slučaju primjenjuju pravila utvrđena u članku 22.

POGLAVLJE V.

Operacije mješovitog financiranja i mješovito financiranje

Članak 41.

Operacije mješovitog financiranja

Operacije mješovitog financiranja u okviru ovog Programa provode se u skladu s programom InvestEU i glavom X. Financijske uredbe.

Članak 42.

Mješovito financiranje Obzora Europa i EIC-a

1. Bespovratna sredstva i nadoknadivi predujam, kao sastavnice mješovitog financiranja Obzora Europa ili EIC-a, podliježu člancima 30. i 33.

2. Mješovito financiranje EIC-a provodi se u skladu s člankom 43. Potpora u okviru mješovitog financiranja EIC-a može se dodijeliti sve dok se djelovanje može financirati kao operacija mješovitog financiranja ili kao operacija financiranja i ulaganja u potpunosti obuhvaćena jamstvom EU-a u okviru programa InvestEU. Odstupajući od članka 209. Financijske uredbe uvjeti utvrđeni u stavku 2. te posebno podstavcima (a) i (d) ne primjenjuju se u trenutku dodjele mješovitog financiranja EIC-a.
3. Mješovito financiranje Obzora Europa može se dodijeliti i za sufinanciranje programa ako se u zajedničkom programu država članica i pridruženih zemalja predviđa uvođenje financijskih instrumenata za potporu odabranim djelovanjima. Evaluacija i odabir tih djelovanja izvršavaju se u skladu s člancima 19., 20., 23., 24., 25. i 26. Načini provedbe mješovitog financiranja Obzora Europa u skladu su s člankom 29. i analogno s člankom 43. stavkom 9. te s dodatnim uvjetima utvrđenima u programu rada.
4. Otplate koje uključuju nadoknadbive predujmove i prihode od mješovitog financiranja Obzora Europa i EIC-a smatraju se unutarnjim namjenskim prihodima u skladu s člankom 21. stavkom 3. točkom (f) i člankom 21. stavkom 4. Financijske uredbe.
5. Mješovito financiranje Obzora Europa i EIC-a osigurava se na način da ne narušava tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu.

Članak 43.

Akcelerator Europskog vijeća za inovacije

1. Dok će se EIC-ovim Tragačem pružiti bespovratna sredstva projektima koje provode konzorciji ili jedinstveni korisnici, Akceleratorom Europskog vijeća za inovacije (EIC-ov Akcelerator) prije svega se pruža potpora u obliku mješovitog financiranja samo za jedinstvene korisnike. Pod određenim se uvjetima, koji su detaljnije navedeni u odluci (poseban program), također mogu pružiti potpore isključivo u vidu bespovratnih sredstava i vlasničkog kapitala.

Potpora isključivo u vidu bespovratnih sredstava u okviru Akceleratora Europskog vijeća za inovacije pruža se samo pod sljedećim kumulativnim uvjetima:

- a) projekt uključuje informacije o kapacitetima i spremnosti podnositelja prijedloga za rast;
- b) korisnik može biti samo novoosnovano poduzeće ili MSP;
- c) potpora isključivo u vidu bespovratnih sredstava u okviru Akceleratora Europskog vijeća za inovacije korisniku se može pružiti samo jednom tijekom Obzora Europa u najvišem iznosu od 2,5 milijuna EUR;
- d) udio proračuna Akceleratora Europskog vijeća za inovacije posvećen potpori isključivo u vidu bespovratnih sredstava ne može premašiti [XY %].

Potpora isključivo u vidu vlasničkog kapitala može se pružiti samo korisniku potpore isključivo u vidu bespovratnih sredstava.

- 1.a Korisnik Akceleratora Europskog vijeća za inovacije pravni je subjekt koji je novoosnovano poduzeće, malo ili srednje poduzeće ili, u iznimnim slučajevima, malo poduzeće srednje tržišne kapitalizacije²⁷, s poslovnim nastanom u državi članici ili pridruženoj zemlji. Prijedlog može podnijeti korisnik ili, uz prethodnu suglasnost korisnika, jedna ili više fizičkih ili pravnih osoba koje namjeravaju osnovati tog korisnika ili mu dati potporu. U potonjem će se slučaju sporazum o financiranju potpisati samo s korisnikom.
- 2. Jedinstvenom odlukom o dodjeli obuhvaćaju se i osiguravaju sredstva za sve oblike doprinosa Unije pruženog u okviru mješovitog financiranja EIC-a.
- 3. Prijedloge na temelju njihove pojedinačne osnovanosti evaluiraju neovisni vanjski stručnjaci, a odabiru se tijekom trajno otvorenog poziva s krajnjim rokovima, na temelju članaka 24. i 26., podložno stavku 4.

²⁷ Kako je definirano u članku 2.

4. Kriteriji za dodjelu su sljedeći:
 - (a) izvrsnost;
 - (b) učinak;
 - (c) razina rizika djelovanja kojom bi se spriječila ulaganja, kvaliteta i učinkovitost provedbe te potreba za potporom Unije.
5. U dogovoru s predmetnim podnositeljima prijedloga Komisija ili tijela za financiranje koja provode Obzor Europa mogu izravno podnijeti na evaluaciju u skladu s posljednjim evaluacijskim kriterijem prijedlog za djelovanje u području inovacija i uvođenja na tržište koji već ispunjava prva dva kriterija, podložno sljedećim kumulativnim uvjetima:
 - (a) prijedlog proizlazi iz bilo kojeg drugog djelovanja koje se financira u okviru Obzora 2020. ili iz ovog Programa;
 - (b) na temelju prethodne revizije projekta od čije je provedbe prošlo manje od dvije godine kojom su procijenjene izvrsnost i učinak prijedloga, a podložno uvjetima i postupcima detaljnije utvrđenima u programu rada.
6. Pečat izvrsnosti može se dodijeliti pod sljedećim kumulativnim uvjetima:
 - (a) korisnik je novoosnovano poduzeće, malo ili srednje poduzeće ili malo poduzeće srednje tržišne kapitalizacije;
 - (b) prijedlog je ispunjavao uvjete i premašio primjenjive pragove za prva dva kriterija za dodjelu navedena u stavku 4.;
 - (c) za one aktivnosti koje bi bile prihvatljive za djelovanje u području inovacija.

7. Za prijedlog koji je uspješno prošao evaluaciju neovisni vanjski stručnjaci predlažu odgovarajuću potporu Akceleratora Europskog vijeća za inovacije na temelju nastalog rizika te resursa i vremena potrebnih za uvođenje inovacije na tržište.

Komisija može odbiti prijedlog koji su odobrili neovisni vanjski stručnjaci zbog opravdanih razloga, uključujući usklađenost s ciljevima politika Unije. Programski odbor obavješćuje se o razlozima takvog odbijanja.

8. Iznos bespovratnih sredstava ili nadoknativ predujam kao sastavnice potpore Akceleratora Europskog vijeća za inovacije ne premašuje 70 % ukupnih prihvatljivih troškova odabranog djelovanja u području inovacija.
9. Načini provedbe kapitala i povratnih oblika potpore kao sastavnice potpore Akceleratora Europskog vijeća za inovacije detaljno su utvrđeni u Odluci [o posebnom programu].
10. Ugovorom za odabrano djelovanje utvrđuju se ključne etape i odgovarajuće pretfinanciranje te obročna plaćanja potpore Akceleratora Europskog vijeća za inovacije.

U slučaju mješovitog financiranja EIC-a aktivnosti koje odgovaraju djelovanju u području inovacija mogu se pokrenuti, a prvo pretfinanciranje bespovratnim sredstvima ili nadoknativ predujam isplatiti, prije provedbe ostalih sastavnica dodijeljenog mješovitog financiranja EIC-a. Provedba tih sastavnica podliježe ostvarenju ključnih etapa utvrđenih u ugovoru.

11. U skladu s ugovorom djelovanje se suspendira, izmjenjuje ili, ako je valjano opravdano, prekida ako ključne etape nisu ostvarene. Djelovanje se može prekinute i ako se očekivano uvođenje na tržište ne može ostvariti.

U posebnim slučajevima i uz savjet Odbora EIC-a Komisija može odlučiti povećati potporu Akceleratora Europskog vijeća za inovacije podložno reviziji projekta od strane neovisnih vanjskih stručnjaka. Programski odbor obavješćuje se o takvim slučajevima.

Poglavlje VI.

Stručnjaci

Članak 44.

Imenovanje neovisnih vanjskih stručnjaka

1. Neovisni vanjski stručnjaci određuju se i odabiru na temelju poziva na podnošenje prijedloga za pojedince i poziva upućenih odgovarajućim organizacijama, kao što su istraživačke agencije, istraživačke institucije, sveučilišta, organizacije za normizaciju, organizacije civilnog društva ili poduzeća, s ciljem uspostave baze podataka kandidata. Odstupajući od članka 273. stavka 3. Financijske uredbe Komisija ili relevantno tijelo za financiranje može, ako to smatra prikladnim te u valjano opravdanim slučajevima, na transparentan način odabrati bilo kojeg pojedinačnog stručnjaka s odgovarajućim vještinama koji se ne nalazi u bazi podataka.
2. U skladu s člankom 237. stavcima 2. i 3. Financijske uredbe neovisni vanjski stručnjaci dobivaju naknadu na temelju standardnih uvjeta. Ako je to opravdano, može se odobriti odgovarajuća razina naknade iznad uobičajenih uvjeta na temelju relevantnih tržišnih standarda, osobito za posebne stručnjake na visokoj razini.
3. Uz članak 38. stavke 2. i 3. Financijske uredbe imena neovisnih vanjskih stručnjaka koji provode evaluaciju zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava, a koji su imenovani u osobnom svojstvu objavljuju se zajedno s njihovim područjem stručnog znanja najmanje jednom godišnje na internetskim stranicama Komisije ili tijela za financiranje. Te se informacije prikupljaju, obrađuju i objavljuju u skladu s pravilima EU-a o zaštiti podataka.
4. Pri imenovanju neovisnih vanjskih stručnjaka Komisija ili relevantno tijelo za financiranje poduzima odgovarajuće mjere kako bi se osigurao uravnotežen sastav skupina stručnjaka i panela za evaluaciju u smislu vještina, iskustva i znanja, među ostalim u području društvenih i humanističkih znanosti, zemljopisne raznolikosti i roda, uzimajući u obzir situaciju u području mjere.

GLAVA III.

PRAĆENJE, KOMUNIKACIJA, EVALUACIJA I KONTROLA PROGRAMA

Članak 45.

Praćenje i izvješćivanje

1. Pokazatelji za izvješćivanje o napretku Programa prema ostvarivanju ciljeva iz članka 3. navedeni su u Prilogu V. uz smjerove učinaka.
2. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 50. u pogledu izmjena Priloga V. kako bi prema potrebi dopunila ili izmijenila pokazatelje smjera učinka te utvrdila početno stanje i ciljeve.
3. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe programa i rezultati prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno. U tom cilju uvode se razmjerne obveze izvješćivanja za korisnike sredstava Unije i (prema potrebi) države članice²⁸.

Članak 46.

Informiranje, komunikacija, promidžba te širenje i iskorištavanje rezultata

1. Primatelji financijskih sredstava Unije priznaju porijeklo i jamče vidljivost financiranja sredstvima Unije (posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata) pružajući usklađene, učinkovite i proporcionalne ciljane informacije različitoj publici, uključujući medije i javnost.

²⁸ Odredbe za praćenje europskih partnerstava utvrđene su u Prilogu III. Uredbi.

2. Komisija provodi aktivnosti informiranja i priopćavanja u vezi s Programom, kao i njegovim djelovanjima i rezultatima. Usluge povezivanja utemeljene na dokazima koje se baziraju na analizama i afinitetima mreža pružaju se zainteresiranim subjektima u cilju uspostave konzorcija za suradničke projekte, s posebnim naglaskom na prepoznavanju mogućnosti umrežavanja za pravne subjekte iz država članica koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija. Na temelju takvih analiza mogu se organizirati ciljane događanja namijenjena povezivanju u funkciji posebnih poziva na podnošenje prijedloga. Financijski izvori dodijeljeni Programu također pridonose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije ako se odnose na ciljeve navedene u članku 3.
3. Komisija ujedno uspostavlja strategiju širenja i iskorištavanja radi veće dostupnosti i raširenosti istraživačkih i inovacijskih rezultata i znanja u okviru Programa, čime bi se ubrzalo iskorištavanje u smislu prihvatanja na tržištu i osnažio učinak Programa. Financijska sredstva dodijeljena Programu također pridonose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije te aktivnostima informiranja, komunikacije, promidžbe, širenja i iskorištavanja, ako se odnose na ciljeve navedene u članku 3.

Članak 47.

Evaluacija Programa

1. Evaluacije Programa provode se pravodobno kako bi se njihovi rezultati uzeli u obzir tijekom postupka odlučivanja o programu, njegovu sljedniku i drugim inicijativama koje se odnose na istraživanja i inovacije.
2. Privremena evaluacija Programa provodi se uz pomoć neovisnih stručnjaka odabranih na temelju transparentnog postupka nakon što bude dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, a najkasnije četiri godine nakon početka provedbe Programa. Evaluacija uključuje procjenu dugoročnog učinka prethodnih okvirnih programa te, prema potrebi, čini temelj za prilagodbu provedbe programa.

3. Na kraju provedbe Programa, a najkasnije četiri godine nakon završetka razdoblja navedenog u članku 1., Komisija provodi završnu evaluaciju Programa. Evaluacija uključuje procjenu dugoročnog učinka prethodnih okvirnih programa.
4. Komisija priopćuje zaključke evaluacija i svoje primjedbe Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.

Članak 48.

Revizije

1. Sustav kontrole Programa osigurava odgovarajuću ravnotežu povjerenja i kontrole uzimajući u obzir administrativne i druge troškove kontrole na svim razinama, posebno za korisnike.
2. Strategija revizije za Program temelji se na financijskoj reviziji reprezentativnog uzorka rashoda u cjelokupnom Programu. Reprezentativni uzorak dopunjuje se odabirom koji se temelji na procjeni rizika povezanih s rashodima. Revizija djelovanja koja se zajednički financiraju iz različitih programa Unije provodi se samo jednom i obuhvaća sve uključene programe i njihova primjenjiva pravila.

3. Nadalje, Komisija ili tijelo za financiranje može se osloniti na kombinirana preispitivanja sustava na razini korisnika. Ta kombinirana preispitivanja neobvezna su za određene vrste korisnika i sastoje se od revizija sustava i procesa te revizije transakcija koje provodi nadležni neovisni revizor kvalificiran za provedbu zakonske revizije računovodstvenih dokumenata u skladu s Direktivom 2006/43/EZ²⁹. Komisija ili tijelo za financiranje može ih upotrebljavati za određivanje ukupnog jamstva dobrog financijskog upravljanja rashodima te za preispitivanje razine ex post revizija i potvrda o financijskim izvještajima.
4. U skladu s člankom 127. Financijske uredbe Komisija ili tijelo za financiranje može se osloniti na revizije upotreba doprinosa Unije koje provode druge osobe ili subjekti, uključujući i one koje nisu ovlastile institucije ili tijela Unije.
5. Revizije se mogu provoditi do dvije godine nakon plaćanja preostalog iznosa.

Članak 49.

Zaštita financijskih interesa Unije

1. Komisija ili njezini predstavnici i Revizorski sud imaju ovlasti revizije ili, u slučaju međunarodnih organizacija, ovlasti provjere u skladu sa sporazumima koje su s njima sklopili, na temelju dokumenata i na terenu, nad svim korisnicima bespovratnih sredstava, svim ugovarateljima i podugovarateljima koji su primili financijska sredstva Unije na temelju ove Uredbe.

²⁹ Direktiva 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, kojom se mijenjaju direktive Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ i stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 84/253/EEZ (SL L 157, 9.6.2006., str. 87).

2. Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) može provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, u skladu s odredbama i postupcima utvrđenima u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća te u Uredbi Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 radi utvrđivanja je li došlo do prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije, u vezi s financiranjem sredstvima Unije ili proračunskim jamstvima na temelju ove Uredbe.
3. Od nadležnih tijela trećih zemalja i međunarodnih organizacija može se u skladu sa sporazumima o zajedničkoj pravnoj pomoći zahtijevati suradnja s Uredom europskog javnog tužitelja (EPPO) u istragama kaznenih djela u njegovoj nadležnosti na temelju Uredbe (EU) 2017/1939.
4. Ne dovodeći u pitanje stavke 1. i 2., sporazumi o suradnji s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama, ugovori, sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava i druge pravne obveze, kao i sporazumi o proračunskim jamstvima, koji su rezultat provedbe ove Uredbe, sadrže odredbe kojima se izričito ovlašćuju Komisija, Revizorski sud i OLAF za provedbu takvih revizija, provjera i inspekcija na terenu u skladu s njihovim nadležnostima. To uključuje odredbe kojima se obvezuje svaku treću stranku uključenu u provedbu fondova Unije ili financijske potpore, u cijelosti ili njezinom dijelu, da proračunskim jamstvom osigura jednakovrijedna prava.

Članak 50.

Izvršavanje delegiranja

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 45. stavka 2. dodjeljuje se Komisiji s trajanjem do 31. prosinca 2028.

3. Europski parlament ili Vijeće mogu u svakom trenutku opozvati delegiranje ovlasti iz članka 45. stavka 2. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 45. stavka 2. stupa na snagu ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

GLAVA IV.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 51.

Stavljanje izvan snage

Uredba (EU) br. 1291/2013 i Uredba (EU) br. 1290/2013 stavljaju se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.

Članak 52.

Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu predmetnih djelovanja, u skladu s Uredbom (EU) br. 1291/2013 i Uredbom (EU) br. 1290/2013, koje se nastavljaju primjenjivati na predmetna djelovanja do njihova zaključenja. Planovi rada i djelovanja predviđena u planovima rada donesenima u skladu s Uredbom (EU) br. 1290/2013 i u okviru odgovarajućih temeljnih akata tijela za financiranje i dalje su uređeni Uredbom (EU) br. 1290/2013 i tim temeljnim aktima do njihova završetka.
2. Financijskom omotnicom za Program mogu se pokriti i troškovi tehničke i administrativne pomoći potrebne radi osiguravanja prijelaza između Programa i mjera donesenih u skladu s prethodnom Uredbom (EU) br. 1291/2013.

Članak 53.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament

Za Vijeće

PredsjednikPredsjednik

PRILOG I.

OPĆE ODREDNICE AKTIVNOSTI

Opći i posebni ciljevi utvrđeni u članku 3. nastoje se postići u cjelokupnom Programu, putem područja djelovanja i općih odrednica aktivnosti opisanih u ovom Prilogu te Prilogu I. posebnom programu.

1. Stup I. „Izvrсна znanost”

Sljedećim se aktivnostima u okviru ovog stupa u skladu s člankom 4. promiče znanstvena izvrsnost, privlače najbolji talenti u Europu, pruža odgovarajuća potpora istraživačima na početku karijere i podupiru stvaranje i širenje znanstvene izvrsnosti, visokokvalitetnog znanja, metodologija i vještina, tehnologija i rješenja za globalne društvene, okolišne i gospodarske izazove. Doprinosi se i ostalim posebnim ciljevima Programa kako su opisani u članku 3.

- (a) Europsko istraživačko vijeće: osigurava privlačna i prilagodljiva financijska sredstva kojima se pojedinim nadarenim i kreativnim istražiteljima i njihovim timovima omogućuje istraživanje najperspektivnijih putova u pionirskim područjima znanosti, bez obzira na njihovo državljanstvo i zemlju podrijetla te na temelju tržišnog natjecanja koje se temelji isključivo na kriteriju izvrsnosti.

Područje djelovanja: Pionirska znanost

- (b) Aktivnosti Marie Skłodowska-Curie: stjecanje novih znanja i vještina za istraživače kroz mobilnost i prekograničnu, međusektorsku i interdisciplinarnu izloženost te poboljšavanje sustava osposobljavanja i razvoja karijere, kao i strukturiranje i unapređenje institucionalnog i nacionalnog zapošljavanja, uzimajući u obzir Europsku povelju za istraživače i Kodeks ponašanja pri zapošljavanju istraživača; pritom aktivnosti Marie Skłodowska-Curie pomažu u uspostavljanju temelja za europsko područje vrhunskog istraživanja, prema potrebi poticanjem zapošljavanja, rasta i ulaganja te rješavanjem sadašnjih i budućih društvenih izazova.

Područja djelovanja: njegovanje izvrsnosti putem prekogranične, međusektorske i interdisciplinarne mobilnosti; poticanje novih vještina izvrsnim osposobljavanjem istraživača; jačanje ljudskih resursa i razvoj vještina diljem europskog istraživačkog prostora, uključujući pružanje potpore za istraživače s ciljem njihova vraćanja u zemlju podrijetla unutar Unije i u Uniju; poboljšanje i olakšavanje sinergija; promicanje informiranja javnosti.

- (c) Istraživačke infrastrukture: osiguravanje europskih istraživačkih infrastrukture svjetske razine koje su otvorene i dostupne najboljim istraživačima iz Europe i izvan nje. Poticanje upotrebe postojećih istraživačkih infrastrukture, uključujući onih financiranih iz ESIF-a. Pritom se povećava potencijal istraživačke infrastrukture za potporu znanstvenom napretku i inovacijama te za omogućivanje otvorene i izvrsne znanosti, na temelju načela FAIR, zajedno s aktivnostima povezanim s politikom Unije i međunarodnom suradnjom.

Područja djelovanja: konsolidiranje i razvijanje područja europskih istraživačkih infrastrukture; otvaranje, integracija i međusobno povezivanje istraživačkih infrastrukture; jačanje politike europske istraživačke infrastrukture i međunarodne suradnje; poboljšanje uloge i aktivnosti europskih istraživačkih infrastrukture za inovacije i osposobljavanje.

2. Stup II. „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost”

Sljedećim će se aktivnostima u okviru ovog stupa u skladu s člankom 4. podupirati stvaranje i bolje širenje visokokvalitetnih novih znanja, tehnologija i održivih rješenja, osnažiti konkurentnost europske industrije, ojačati učinak istraživanja i inovacija na razvoj, podupiranje i provedbu politika Unija te poduprijeti prihvaćanje inovativnih rješenja u industriji, posebno u malim i srednjim poduzećima i novoosnovanim poduzećima te društvu radi rješavanja globalnih izazova. Doprinosi se i ostalim posebnim ciljevima Programa kako su opisani u članku 3.

Društvene i humanističke znanosti u potpunosti su integrirane u sve klastere, među ostalim u posebne i namjenske aktivnosti.

Radi što veće fleksibilnosti učinka i sinergija, istraživačke i inovacijske aktivnosti organiziraju se u šest klastera, koji će zasebno i zajedno poticati interdisciplinarnu, međusektorsku, horizontalnu, prekograničnu i međunarodnu suradnju. Aktivnosti iz širokog raspona razina tehnološke spremnosti, među ostalim nižih razina tehnološke spremnosti bit će obuhvaćene ovim stupom programa Obzor Europa.

Svaki klaster doprinosi ostvarenju nekoliko ciljeva održivog razvoja, a mnoge ciljeve održivog razvoja podržava više od jednog klastera.

Istraživačke i inovacijske aktivnosti provode se u sljedećim klasterima:

- (a) klaster „Zdravlje”: poboljšanje i zaštita zdravlja i dobrobiti građana svih uzrasta, stvaranjem novog znanja, razvijanjem inovativnih rješenja i osiguravanjem da se prema potrebi uključi rodna perspektiva u cilju sprečavanja, dijagnostike, praćenja, liječenja i izlječenja bolesti; ublažavanje zdravstvenih rizika, zaštita stanovništva i promicanje zdravlja i dobrobiti, također i na radnom mjestu; učiniti sustave javnog zdravstva što isplativijima, pravednijima i održivijima; sprečavanje bolesti povezanih sa siromaštvom; te podržavanje i omogućivanje sudjelovanja pacijenata i njihova upravljanja vlastitim zdravljem.

Područja djelovanja: zdravlje tijekom cijelog života; okolišne i socijalne determinante koje utječu na zdravlje; neprenosive i rijetke bolesti; zarazne bolesti, uključujući bolesti povezane sa siromaštvom i zanemarene bolesti; alati, tehnologije i digitalna rješenja u području zdravstva i skrbi, među ostalim personalizirana medicina; zdravstveni sustavi.

- (b) klaster „Kultura i uključivo društvo”; jačanje demokratskih vrijednosti, uključujući vladavinu prava i temeljna prava, očuvanje naše kulturne baštine i promicanje društvenih i gospodarskih transformacija kojima se doprinosi uključivosti i rastu, uključujući upravljanje migracijama i integraciju migranata.

Područja djelovanja: upravljanje i demokracija; kulturna baština; društvena i gospodarska transformacija.

- (c) klaster „Civilna sigurnost za društvo”: odgovor na izazove koji proizlaze iz stalnih sigurnosnih prijetnji, uključujući kiberkriminalitet, kao i prirodne katastrofe i katastrofe prouzročene ljudskim djelovanjem.

Područja djelovanja: društva otporna na katastrofe; zaštita i sigurnost; kibersigurnost.

- (d) klaster „Digitalizacija, industrija i svemir”; jačanje kapaciteta i osiguravanje europske suverenosti u ključnim razvojnim tehnologijama za digitalizaciju i proizvodnju te u području svemirske tehnologije, duž cijelog vrijednosnog lanca, u cilju izgradnje konkurentne, digitalne, niskougljične i kružne industrije; osiguravanje održive opskrbe sirovinama; razvoj naprednih materijala i osiguravanje temelja za napredak i inovacije u globalnim društvenim izazovima.

Područja djelovanja: proizvodne tehnologije; ključne digitalne tehnologije; tehnologije razvoja u nastajanju; napredni materijali; umjetna inteligencija i robotika; internet sljedeće generacije; napredno računalstvo i velika količina podataka; kružne industrije; niskougljične i čiste industrije; svemir, među ostalim promatranje Zemlje.

- (e) klaster „Klima i energetika” borba protiv klimatskih promjena boljim razumijevanjem njihovih uzroka, razvoja, rizika, učinaka i prilika, te energetske sektorom koji je pogodniji za klimu i okoliš, učinkovitiji i konkurentniji, pametniji, sigurniji i otporniji, poboljšanjem otpornosti Unije na vanjske šokove i prilagodbom društvenog ponašanja s obzirom na ciljeve održivog razvoja.

Područja djelovanja: znanost o klimi i rješenja za klimatske promjene; opskrba energijom; energetske sustavi i mreže; zgrade i industrijska postrojenja u energetskej tranziciji; zajednice i gradovi; industrijska konkurentnost u području prometa; pohrana energije.

- (ee) klaster „Mobilnost”: Učiniti prometni sektor, uključujući vozila, što klimatski i okolišno prihvatljivijima, učinkovitijima, konkurentnijima, pametnijima, sigurnijima i otpornijima.

Područja djelovanja: industrijska konkurentnost u području prometa; čist, siguran i pristupačan promet i mobilnost; pametna mobilnost.

- (f) klaster „Biogospodarstvo, hrana, prirodni resursi i okoliš”: zaštita okoliša, obnova, održivo upravljanje prirodnim i biološkim resursima iz tla i mora i održiva upotreba tih resursa u cilju zaustavljanja erozije bioraznolikosti i rješavanja sigurnosti opskrbe hranom i ishrane za sve te prijelaz na niskougljično, resursno učinkovito i kružno gospodarstvo i održivo biogospodarstvo.

Područja djelovanja: promatranje okoliša; bioraznolikost i prirodni resursi; poljoprivreda, šumarstvo i ruralna područja; mora, oceani i kopnene vode; prehrambeni sustavi, sustavi bioinovacija u biogospodarstvu EU-a; kružni sustavi.

- (g) Nenuklearna izravna djelovanja Zajedničkog istraživačkog centra: stvaranje visokokvalitetnih znanstvenih dokaza za učinkovite i pristupačne dobre javne politike. Nove inicijative i prijedlozi zakonodavstva EU-a moraju se temeljiti na transparentnim, sveobuhvatnim i uravnoteženim dokazima kako bi bili pametno osmišljeni, a za provedbu politika potrebni su dokazi kako bi se ona mjerila i pratila. JRC će politikama Unije osiguravati neovisne znanstvene dokaze i tehničku potporu tijekom čitavog ciklusa politike. JRC će svoja istraživanja usmjeriti na prioritete politike EU-a.

Područja djelovanja: zdravlje; uključenost, kreativnost i kultura, civilna sigurnost za društvo; digitalizacija i industrija; klima, energija i mobilnost; biogospodarstvo, hrana, prirodni resursi i okoliš; potpora funkcioniranju unutarnjeg tržišta i gospodarskom upravljanju Unijom; potpora državama članicama u provedbi zakonodavstva i razvoju strategija pametne specijalizacije; analitički alati i metode za donošenje politika; upravljanje znanjem; prijenos znanja i tehnologija; potpora znanosti za platforme za politiku.

3. Stup III. „Inovativna Europa”

Sljedećim se aktivnostima u okviru ovog stupa, u skladu s člankom 4., potiču svi oblici inovacija, prvenstveno u malim i srednjim poduzećima, olakšavanjem tehnološkog razvoja, demonstracija i prijenosa znanja te jača uvođenje inovativnih rješenja. Doprinosi se i ostalim posebnim ciljevima Programa kako su opisani u članku 3. Europsko vijeće za inovacije provodit će se ponajprije putem dviju vrsta aktivnosti: Tragača, koji se provodi suradničkim istraživanjem i Akceleratora.

- (a) Europsko vijeće za inovacije: promicanje svih vrsta inovacija s jakim naglaskom na naprednim i disruptivnim inovacijama s potencijalom za rast na razini EU-a i globalnoj razini.

Područja djelovanja: Tragač, kojim se podupiru revolucionarne buduće tehnologije i tehnologije u nastajanju kojima se stvara tržište i/ili tehnologije obilježene dubinskim inovacijama; Akcelerator, kojim se premošćuje financijska praznina između kasnijih faza istraživačkih i inovacijskih aktivnosti i prihvaćanja na tržištu, s ciljem učinkovitog uvođenja revolucionarnih inovacija koje stvaraju tržišta i s ciljem rasta poduzeća u slučajevima kada tržište ne omogućuje održivo financiranje; dodatne aktivnosti poput nagrada i stipendija te usluge s dodanom vrijednosti za poslovanje.

- (b) Europski inovacijski ekosustavi

Područja djelovanja: povezivanje, prema potrebi u suradnji s Europskim institutom za inovacije i tehnologiju, s regionalnim i nacionalnim dionicima u području inovacija te potpora državama članicama, regijama i pridruženim zemljama u provedbi zajedničkih prekograničnih inovacijskih programa, od razmjene praksi i znanja o propisima u području inovacija do jačanja „mekih” vještina za inovacije te istraživačkih i inovacijskih djelovanja, među ostalim otvorenim inovacijama ili onima vođenima potrebama korisnika, u cilju povećanja djelotvornosti europskog inovacijskog sustava. To bi se trebalo provesti u sinergiji, među ostalim s potporom Europskog fonda za regionalni razvoj za inovacijske ekosustave i međuregionalna partnerstva usmjerene na teme pametne specijalizacije.

- (c) Europski institut za inovacije i tehnologiju

[Područja djelovanja: jačanje i proširivanje održivih inovacijskih ekosustava diljem Europe; poticanje razvoja poduzetničkih i inovacijskih vještina u perspektivi cjeloživotnog učenja i poduzetnička transformacija sveučilišta EU-a; uvođenje novih rješenja za globalne društvene izazove na tržište; sinergije i dodana vrijednost u okviru programa Obzor Europa; međusobna poveznica s EIC-ovom potporom velikih razmjera i visokog rizika perspektivnim inovatorima podupiranjem novoosnovanih i brzorastućih poduzeća.].

4. Dio „Širenje sudjelovanja i jačanje europskog istraživačkog prostora”

S pomoću sljedećih aktivnosti ovim se dijelom Programa, u skladu s člankom 4., optimizira njegovo ostvarivanje za širenje sudjelovanja i jačanje europskog istraživačkog prostora. Njime se nastoje ojačati suradničke veze diljem Europe i otvaranje europskih mreža u području istraživanja i inovacija te iskoristiti potencijal kvalificiranog europskog kadra Unije. Nadalje, njime se doprinosi poboljšanju vidljivosti znanosti u društvu. Njime se podupiru posebni ciljevi Programa kako je opisano u članku 3., među ostalim posebne mjere za veće sudjelovanje država članica koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija. Uz istodobno podupiranje cjelokupnog Programa tim će se dijelom podupirati aktivnosti koje doprinose privlačenju talenata, poticanju kruženja mozgova i sprečavanju odljeva mozgova, Europi koja je više utemeljena na znanju, inovativnija i rodno ravnopravnija, na čelu globalnog tržišnog natjecanja, poticanju transnacionalne suradnje čime se optimiziraju nacionalne prednosti i potencijal diljem Europe u uspješnom europskom istraživačkom prostoru (ERA), u kojem znanje i visokokvalificirana radna snaga slobodno cirkuliraju, gdje su rezultati istraživanja i inovacija široko dostupni informiranim građanima koji ih razumiju i u njih imaju povjerenje, dok društvo u cjelini od njih ostvaruje korist, te u kojoj se politika EU-a, posebno politika istraživanja i inovacija, temelji na visokokvalitetnim znanstvenim dokazima.

Također se podupiru aktivnosti namijenjene poboljšanju kvalitete prijedlogâ pravnih subjekata iz država članica koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija, poput stručnih provjera i savjeta u fazi pretprijedloga, te poticanju aktivnosti nacionalnih kontaktnih točaka za potporu međunarodnom umrežavanju, kao i aktivnosti kojima se žele poduprijeti pravni subjekti iz država članica koje postižu slabe rezultate u području istraživanja i inovacija kako bi se pridružili već odabranim suradničkim projektima u kojima pravni subjekti iz takvih država članica ne sudjeluju.

Područja djelovanja: širenje sudjelovanja i dijeljenje izvrsnosti putem udruživanja, povezivanja, katedri europskog istraživačkog prostora, COST-a i aktivnosti za poticanje „kruženja mozgova”; reforma i poboljšanje europskog sustava istraživanja i inovacija, primjerice podržavanjem reforme nacionalnih politika istraživanja i inovacija, osiguravanjem privlačnih karijernih okruženja i podupiranjem rodne i građanske znanosti.

PRILOG I.a

EUROPSKI INSTITUT ZA INOVACIJE I TEHNOLOGIJU (EIT)

Sljedeće se primjenjuje na provedbu programa aktivnosti EIT-a:

[1. Obrazloženje

Kao što je jasno navedeno u izvješću skupine na visokoj razini za postizanje najvećeg učinka programa EU-a za istraživanje i inovacije (Lamyjeva skupina na visokoj razini), treba se okrenuti „obrazovanju za budućnost i ulaganju u ljude koji mogu donijeti promjene”. Konkretno, europska se sveučilišta pozivaju na poticanje poduzetništva, brisanje granica između disciplina i institucionalizaciju snažne suradnje akademske zajednice i industrije bez ograničavanja na određenu disciplinu. Prema nedavnim istraživanjima pristup nadarenim osobama daleko je najvažniji čimbenik koji utječe na odabir lokacije za osnivanje novih europskih poduzeća. Prilike za obrazovanje i osposobljavanje u području poduzetništva imaju ključnu ulogu u pripremi budućih inovatora i razvoju sposobnosti postojećih da izdignu svoja poduzeća do viših razina uspjeha. Pristup poduzetničkom talentu i profesionalnim uslugama, kapitalu i tržištima na razini EU-a te okupljanje ključnih aktera u području inovacija oko zajedničkog cilja ključni su sastojci za razvoj inovacijskog ekosustava. Postoji potreba za koordiniranjem napora diljem EU-a kako bi se stvorila kritična masa međusobno povezanih poduzetničkih klastera i ekosustava.

Potrebno je uložiti dodatne napore u razvoj ekosustava u kojima istraživači, inovatori, industrije i vlade mogu lako komunicirati. Rad inovacijskih ekosustava zapravo još uvijek nije optimalan zbog niza razloga, među kojima su sljedeći:

- interakciju među sudionicima u području inovacija i dalje ometaju organizacijske, regulatorne i kulturne prepreke koje postoje među njima,
- naponi usmjereni na jačanje inovacijskih sustava nedovoljno su usklađeni te nisu jasno usmjereni na posebne ciljeve i učinak.

Kako bi se odgovorilo na buduće izazove, prihvatile mogućnosti koje nude nove tehnologije i pridonijelo održivu gospodarskom rastu, otvaranju radnih mjesta, konkurentnosti i dobrobiti europskih građana, potrebno je dodatno ojačati europski kapacitet za inovacije, i to: poticanjem stvaranja novih okoliša koji pogoduju suradnji i inovacijama; jačanjem inovacijskih sposobnosti akademske zajednice i istraživačkog sektora; podupiranjem nove generacije osoba poduzetničkog duha; poticanjem pokretanja i razvoja inovativnih pothvata.

Zbog prirode i razmjera inovacijskih izazova potrebno je povezivanje i mobilizacija aktera i resursa na europskoj razini, i to poticanjem prekogranične suradnje. Treba ukinuti stroge podjele među disciplinama i duž vrijednosnih lanaca te poticati stvaranje povoljnog okruženja za učinkovitu razmjenu znanja i stručnosti te za razvoj i privlačenje poduzetničkih talenata.

2. Područja djelovanja

2.1. *Održivi inovacijski ekosustavi diljem Europe*

U skladu Uredbom o EIT-u i Strateškom inovacijskom agendom, EIT će imati snažniju ulogu u jačanju održivih inovacijskih ekosustava diljem Europe. Konkretno, EIT će nastaviti s radom prvenstveno u okviru svojih zajednica znanja i inovacija (ZZI), odnosno europskih partnerstava velikih razmjera kojima se odgovara na posebne društvene izazove. EIT-em će se i dalje jačati inovacijski ekosustavi oko njih, njihovim otvaranjem i poticanjem integracije istraživanja, inovacija i obrazovanja. Nadalje, EIT će pridonijeti premošćivanju postojećih nedostataka u uspješnosti u području inovacija diljem Europe širenjem svojeg Regionalnog programa za inovacije (EIT RIS). EIT će raditi s inovacijskim ekosustavima s velikim potencijalom za inovacije koji se temelji na strategiji, tematskom usklađivanju i učinku, u bliskoj sinergiji sa strategijama i platformama za pametnu specijalizaciju.

U kratkim crtama

- jačanje učinkovitosti postojećih ZZI-ja čime se dugoročno omogućava prijelaz na samoodrživost, kao i uspostava novih u ograničenom broju tematskih područja,

- ubrzavanje napretka regija prema izvrsnosti u zemljama gdje je inovacija umjerena ili skromna, u bliskoj suradnji s relevantnim strukturnim fondovima, prema potrebi.

2.2. *Inovacije i poduzetničke vještine u perspektivi cjeloživotnog učenja, među ostalim povećanje kapaciteta sveučilišta diljem Europe*

Aktivnosti EIT-a u području obrazovanja pojačat će se kako bi se s pomoću boljeg obrazovanja i osposobljavanja potaknuli inovacije i poduzetništvo. Veća usmjerenost na razvoj ljudskog kapitala temeljit će se na proširenju postojećih obrazovnih programa ZZI-ja kako bi se studentima i stručnjacima i dalje nudili visokokvalitetni kurikulumi koji se temelje na inovacijama i poduzetništvu te su osobito u skladu sa strategijama EU-a u području industrije i vještina. To može obuhvaćati istraživače i inovatore koji primaju potporu iz drugih dijelova programa Obzor Europa, posebice MSCA. EIT će ujedno podupirati modernizaciju sveučilišta diljem Europe i njihovu integraciju u inovacijske ekosustave poticanjem i povećanjem njihova poduzetničkog potencijala i sposobnosti te pospješivanjem predviđanja novih potreba za vještinama.

U kratkim crtama

- razvoj inovativnih kurikuluma u kojima se uzimaju u obzir buduće potrebe industrije te međusektorskih programa za studente, poduzetnike i stručnjake diljem Europe i izvan nje u kojima su stručna i sektorska znanja objedinjena s poduzetničkim vještinama i onima usmjerenima na inovacije, kao što su visokotehnološke vještine koje se odnose na digitalne i ključne razvojne tehnologije;
- poboljšavanje i širenje oznake EIT-a kako bi se poboljšali vidljivost i priznanje od strane EIT-a obrazovnih programa utemeljenih na partnerstvima između različitih visokih učilišta, istraživačkih centara i društava te ponudom kurikuluma koji se temelje na učenju kroz praktičan rad i svrsishodnog poduzetničkog obrazovanja te međunarodne, međuorganizacione i međusektorske mobilnosti,

- razvoj inovacijskih i poduzetničkih sposobnosti sektora visokog obrazovanja iskorištavanjem stručnog znanja iz zajednica EIT-a u povezivanju obrazovanja, istraživanja i poslovanja,
- jačanje uloge zajednice bivših sudionika EIT-a kao uzora za nove studente i snažnog komunikacijskog kanala o učinku EIT-a.

2.3. Uvođenje novih rješenja na tržište

EIT će poduzetnike, inovatore, istraživače, edukatore, studente i ostale aktere u području inovacija pripremiti za suradnju u interdisciplinarnim timovima te je olakšati kako bi oblikovali ideje i pretočili ih u disruptivne inovacije s potencijalom rasta. Aktivnosti će se odlikovati prekograničnim pristupom prema načelu otvorenih inovacija, s naglaskom na uključivanju relevantnih aktivnosti trokuta znanja koje su važne za postizanje uspjeha (npr. promotorima projekta može se pružiti bolji pristup osobama s diplomom koje imaju određene kvalifikacije, vodećim korisnicima, novoosnovanim poduzećima s inovativnim idejama, inozemnim poduzećima s relevantnom komplementarnom imovinom itd.).

U kratkim crtama

- potpora razvoju novih proizvoda i usluga uz suradnju aktera u trokutu znanja u cilju pripreme rješenja za uvođenje na tržište,
- pružanje usluga na visokoj razini i potpora inovativnim poduzećima, uključujući tehničku pomoć za prilagodbu proizvoda ili usluga, sadržajno mentoriranje te potporu osiguravanju ciljanih klijenata i prikupljanju kapitala, radi brzog izlaska na tržište i ubrzavanja procesa rasta.

2.4. Sinergije i dodana vrijednost u okviru Obzora Europa

EIT će pojačati svoja nastojanja da iskoristi sinergije i komplementarnosti s različitim akterima i inicijativama na razini EU-a i globalnoj razini te da proširi svoju mrežu organizacija za suradnju na strateškoj i operativnoj razini.

U kratkim crtama

- suradnja s EIC-om na usklađivanju potpore (npr. sredstava i usluga) koja se nudi vrlo inovativnim pothvatima u fazi pokretanja i rasta, posebice u okviru ZZI-ja,
- planiranje i provedba aktivnosti EIT-a kako bi se maksimalno povećale sinergije i komplementarnosti s djelovanjima iz stupa „Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost”,
- suradnja s državama članicama EU-a na nacionalnoj i regionalnoj razini, uspostava strukturiranog dijaloga i usklađivanje djelovanja kako bi se ostvarile sinergije s nacionalnim i regionalnim inicijativama, među ostalim strategijama za pametnu specijalizaciju, u cilju utvrđivanja, razmjene i širenja dobrih praksi i pouka,
- razmjena i širenje inovativnih praksi i pouka te doprinos politici inovacija u Europi u koordinaciji s drugim dijelovima Obzora Europa,
- sudjelovanje u raspravama o inovacijskoj politici i doprinos oblikovanju i provedbi prioriteta politike EU-a stalnom suradnjom sa svim relevantnim službama Europske komisije, drugim programima EU-a i njihovim dionicima te dodatno istraživanje prilika u okviru inicijativa za provedbu politika,
- iskorištavanje sinergija s drugim programima EU-a kojima se podupiru razvoj ljudskog kapitala i inovacije (npr. ESF+, EFRR, Erasmus i COSME Plus / Jedinstveno tržište),

- sklapanje strateških saveza s ključnim akterima inovacija na razini EU-a i međunarodnoj razini te potpora ZZI-jima u razvoju suradnje i povezivanju s ključnim partnerima iz trokuta znanja iz trećih zemalja u cilju otvaranja novih tržišta za rješenja koja podupiru ZZI-ji te privlačenja financiranja talenata iz inozemstva. Promiče se sudjelovanje trećih zemalja.]

PRILOG II.

VRSTE DJELOVANJA

Program se provodi upotrebom ograničenog broja „vrsta djelovanja”, koje imaju jasno odijeljene ciljeve ili uvjete.

Glavne su vrste djelovanja:

- istraživačko i inovacijsko djelovanje: djelovanje koje se sastoji prvenstveno od aktivnosti čiji je cilj stvoriti nova znanja i/ili istražiti izvedivost nove ili poboljšane tehnologije, proizvoda, procesa, usluge ili rješenja. Te aktivnosti mogu uključivati temeljno ili primijenjeno istraživanje, razvoj tehnologije i njezinu integraciju, ispitivanje, demonstraciju i provjeru prototipa u laboratoriju ili simuliranom okruženju;
- inovacijsko djelovanje: djelovanje koje se sastoji prvenstveno od aktivnosti čiji je izravni cilj izrada planova i mehanizama ili nacрта za nove, izmijenjene ili poboljšane proizvode, procese ili usluge koje mogu uključivati izradu prototipa, ispitivanje, demonstraciju, pokusno izvođenje, vrednovanje proizvoda velikog opsega i tržišnu replikaciju;
- inovacijsko djelovanje i djelovanje u području uvođenja na tržište: djelovanja koja uključuju inovacijsko djelovanje i druge aktivnosti potrebne za uvođenje inovacije na tržište, uključujući rast poduzeća, osiguranje mješovitog financiranja Obzora Europa (kombinacija bespovratnih sredstava i privatnog financiranja);
- pionirska istraživanja Europskog istraživačkog vijeća (među ostalim Provjera koncepta ERC-a): istraživačke djelatnosti predvođene glavnim istraživačem kojima je domaćin jedan ili više korisnika (isključivo ERC);
- djelovanje u području osposobljavanja i mobilnosti: djelovanje usmjereno na poboljšanje vještina, znanja i razvoj karijere istraživača na temelju mobilnosti među zemljama i, ako je relevantno, među sektorima ili disciplinama;

- djelovanje sufinanciranja programa: djelovanje za višegodišnje sufinanciranje programa aktivnosti koje uspostavljaju i/ili provode subjekti koji upravljaju istraživačkim i inovacijskim programima i/ili ih financiraju, osim tijela Unije za financiranje. Taj program aktivnosti može davati potporu umrežavanju i koordinaciji, istraživanju, inovaciji, testnim aktivnostima, inovacijskom djelovanju i djelovanju uvođenja na tržište, djelovanju u području osposobljavanja i mobilnosti, podizanju svijesti i komunikaciji, širenju i iskorištavanju rezultata, bilo kakvoj relevantnoj financijskoj potpori kao što su bespovratna sredstva, nagrade, javna nabava te mješovito financiranje Obzora Europa ili kombinacija navedenog. Ti subjekti ili treće strane u njihovo ime mogu provoditi djelovanje sufinanciranja programa;
- djelovanje pretkomercijalne javne nabave: djelovanje čiji je primarni cilj ostvarenje pretkomercijalne javne nabave koju provode korisnici koji su javni naručitelji ili naručitelji;
- djelovanje javne nabave inovativnih rješenja: djelovanje čiji je primarni cilj ostvarivanje zajedničke ili koordinirane javne nabave inovativnih rješenja koju provode korisnici koji su javni naručitelji ili naručitelji;
- djelovanje za koordinaciju i potporu: djelovanje kojim se doprinosi ciljevima Programa, osim istraživačkih i inovacijskih aktivnosti (osim ako se poduzimaju u okviru komponente „širenje sudjelovanja i razmjena izvrsnosti” dijela „Širenje sudjelovanja i jačanje europskog istraživačkog prostora”), kao što je normizacija, širenje, podizanje razine svijesti i komunikacija, umrežavanje, usluge koordinacije ili potpore, dijalozi o politikama te vježbe i studije uzajamnog učenja; koordinacija u skladu s načelom „odozdo prema gore” bez sufinanciranja istraživačkih aktivnosti iz EU-a kojom se omogućava suradnja između pravnih subjekata iz država članica i pridruženih zemalja u cilju jačanja europskog istraživačkog prostora;
- motivacijska nagrada: nagrada za poticanje ulaganja u određenom smjeru, određivanjem cilja prije izvršavanja rada;

- priznanje: nagrada za prethodna postignuća i izvanredan rad nakon izvršavanja rada;

javna nabava: djelovanje za provedbu dijelova programa povezanih sa strateškim interesima i autonomijom Unije te za organizaciju, za vlastite potrebe Komisije, javnih nabava za studije, proizvode, usluge i kapacitete; javna nabava može biti u obliku pretkomercijalne nabave ili javne nabave inovativnih rješenja koju Komisija ili tijela za financiranje provode u svoje ime ili zajedno s javnim naručiteljima i naručiteljima iz država članica i pridruženih zemalja.

- neizravna djelovanja: istraživačke i inovacijske aktivnosti za koje Unija pruža financijsku potporu i koje provode sudionici;
- izravna djelovanja: istraživačke i inovacijske aktivnosti koje Komisija poduzima putem Zajedničkog istraživačkog centra (JRC).

PRILOG III.

PARTNERSTVA

Europsko partnerstvo odabire se i provodi, prati, evaluira i postupno ukida ili obnavlja na temelju sljedećih kriterija:

1. Odabir:

- (a) dokazivanje da je europsko partnerstvo djelotvornije u postizanju povezanih ciljeva Programa uključivanjem i predanošću partnera, posebno u ostvarenju jasnih učinaka za EU i njegove građane, osobito u pogledu suočavanja s globalnim izazovima te ostvarivanju ciljeva istraživanja i inovacija, osiguravanju konkurentnosti EU-a i doprinosu jačanju europskog prostora za istraživanje i inovacije te, prema potrebi, međunarodnih obveza;

u slučaju institucionaliziranog europskog partnerstva uspostavljenog u skladu s člankom 185. UFEU-a obvezno je sudjelovanje najmanje 40 % država članica EU-a;

- (b) usklađenost i sinergije europskog partnerstva u istraživačkom i inovacijskom okruženju EU-a, primjenom pravila Obzora Europa u najvećoj mogućoj mjeri;
- (c) transparentnost i otvorenost europskog partnerstva u pogledu utvrđivanja prioriteta i ciljeva s obzirom na očekivane rezultate i učinke te u pogledu uključivanja partnera i dionika iz cijelog vrijednosnog lanca, iz različitih sektora i disciplina, među ostalim međunarodnih ako je to relevantno i ne utječe na europsku konkurentnost; jasni načini za promicanje sudjelovanja malih i srednjih poduzeća, kao i za širenje i iskorištavanje rezultata, osobito od strane malih i srednjih poduzeća, među ostalim putem posredničkih organizacija;

(d) *ex ante* demonstracija dodatnosti i izravnosti europskog partnerstva, uključujući zajedničku stratešku viziju svrhe europskog partnerstva. Ta će vizija posebno uključivati:

- utvrđivanje mjerljivih očekivanih rezultata, ishoda i učinaka u zadanim rokovima, uključujući ključnu gospodarsku i/ili društvenu vrijednost za Europu;
- demonstraciju očekivanih kvalitativnih i znatnih kvantitativnih učinaka poluge, među ostalim metode za mjerenje ključnih pokazatelja uspješnosti;
- pristupe za osiguravanje fleksibilnosti provedbe i prilagodbu promjenama potreba u pogledu politike ili društva ili tržišta, ili znanstvenom napretku, u cilju veće usklađenosti politika između regionalne i nacionalne razine te razine EU-a;
- strategiju izlaska i mjere za postupno ukidanje Programa.

(e) *ex ante* demonstracija dugoročnih obveza partnera, uključujući minimalan udio javnih i/ili privatnih ulaganja;

u slučaju institucionaliziranog europskog partnerstva financijski doprinosi i/ili doprinosi u naravi od partnera osim Unije moraju iznositi najmanje 50 % te mogu iznositi do 75 % agregiranih proračunskih obveza europskog partnerstva. Za svako institucionalizirano europsko partnerstvo minimalan udio doprinosa partnera koji nisu Unija bit će u obliku financijskih doprinosa; Za partnere koji nisu Unija i države sudionice financijski bi doprinosi prvenstveno trebali biti usmjereni na pokrivanje troškova koji se odnose na nekonkurentne aktivnosti.

2. Provedba:

(a) sustavni pristup kojim se osigurava aktivno i rano uključivanje država članica i postizanje očekivanih učinaka europskog partnerstva kroz fleksibilnu provedbu zajedničkih djelovanja visoke europske dodane vrijednosti koja nadilaze zajedničke pozive za istraživačke i inovacijske aktivnosti, uključujući one povezane s prihvaćanjem na tržištu, regulatornim prihvaćanjem ili prihvaćanjem u okviru politika;

- (b) odgovarajuće mjere kojima se osiguravaju stalna otvorenost inicijative i transparentnost tijekom provedbe, osobito za utvrđivanje prioriteta i sudjelovanje u pozivu na podnošenje prijedloga, vidljivost Unije, mjere komunikacije i informiranja javnosti, širenje i iskorištavanje rezultata, uključujući jasnu strategiju otvorenog pristupa/korisničku strategiju duž lanca vrijednosti; odgovarajuće mjere za promicanje sudjelovanja malih i srednjih poduzeća te obavješćivanje malih i srednjih poduzeća;
- (c) aktivnosti koordinacije i/ili zajedničke aktivnosti s drugim relevantnim istraživačkim i inovacijskim inicijativama kojima se osiguravaju djelotvorne sinergije, među ostalim kako bi se nadišle moguće prepreke za provedbu na nacionalnoj razini i povećala isplativost;
- (d) obveze, osobito za financijske doprinose, svakog partnera u skladu s nacionalnim odredbama kroz čitavo trajanje inicijative;
- (e) u slučaju institucionaliziranog europskog partnerstva pristup rezultatima i ostalim informacijama povezanim s djelovanjem za Komisiju i bilo koju državu sudionicu koja sufinancira relevantno djelovanje u svrhu razvoja, provedbe i praćenja politika ili programa Unije.

3. Praćenje:

- (a) sustav praćenja u skladu sa zahtjevima navedenima u članku 45. za praćenje napretka prema posebnim ciljevima politike, rezultatima i ključnim pokazateljima uspješnosti, koji tijekom vremena omogućuje procjenu postignuća, učinaka i potencijalnih potreba za korektivnim mjerama;
- (b) periodično namjensko izvješćivanje o kvantitativnim i kvalitativnim učincima poluge, među ostalim o dodijeljenim i stvarno pruženim financijskim i nefinancijskim doprinosima, vidljivosti i postavljanju u međunarodnom kontekstu te učinku na rizike u ulaganjima privatnog sektora povezane s istraživanjem i inovacijama.
- (c) detaljne informacije o postupku evaluacije i rezultatima svih poziva na podnošenje prijedloga u okviru partnerstava, u cilju njihova pravodobnog stavljanja na raspolaganje te njihove dostupnosti u zajedničkoj elektroničkoj bazi podataka.

4. Evaluacija, postupno ukidanje i obnova:

- (a) evaluacija učinaka postignutih na nacionalnoj razini i razini unije u pogledu utvrđenih ciljeva i ključnih pokazatelja uspješnosti na kojoj se temelji evaluacija Programa iz članka 47., uključujući procjenu najdjelotvornijeg načina intervencije politike za sva buduća djelovanja; i pozicioniranje bilo koje moguće obnove europskog partnerstva u čitavom okruženju europskih partnerstava i prioritetima njegovih politika uz blisko savjetovanje s državama članicama;
- (b) ako nema produljenja, odgovarajuće mjere kojima se osigurava postupno ukidanje financiranja iz Okvirnog programa u skladu s uvjetima i vremenskim rokovima dogovorenima *ex ante* s partnerima koji su preuzeli obveze, ne dovodeći u pitanje moguće kontinuirano transnacionalno financiranje iz nacionalnih programa ili drugih programa Unije i ne dovodeći u pitanje privatno ulaganje.

PRILOG IV.

SINERGIJE S DRUGIM PROGRAMIMA

- [1. Sinergijama s Europskim fondom za jamstva u poljoprivredi i Europskim poljoprivrednim fondom za ruralni razvoj (zajednička poljoprivredna politika) osigurat će se sljedeće:
- (a) istraživačke i inovacijske potrebe poljoprivrednog sektora i ruralnih područja u EU-u utvrđene su ponajprije u okviru Europskog partnerstva za inovacije za „produktivnost i održivost u poljoprivredi”³⁰ i u uzimajući u obzir strateško planiranje istraživanja i inovacija u okviru Programa te programe rada;
 - (b) zajednička poljoprivredna politika na najbolji mogući način iskorištava rezultate istraživanja i promiče upotrebu, provedbu i uvođenje inovativnih rješenja, uključujući ona koja proizlaze iz projekata koji se financiraju iz okvirnih programa za istraživanje i inovacije i Europskog partnerstva za inovacije za „produktivnost i održivost u poljoprivredi”;
 - (c) EPFRR podupire uvođenje i širenje znanja i rješenja koja proizlaze iz rezultata Programa, čime se stvaraju veća dinamičnost u poljoprivrednom sektoru i nove prilike za razvoj ruralnih područja.
2. Sinergijama s Europskim fondom za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) osigurat će se sljedeće:
- (a) Program i EFPR u velikoj su mjeri povezani jer se potrebe EU-a za istraživanjem i inovacijama u području politike mora i pomorstva prenose putem strateškog istraživanja i procesa planiranja inovacija u okviru Programa;

³⁰ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o Europskom partnerstvu za inovacije „Produktivnost i održivost u poljoprivredi”, (COM(2012) 79 final).

- (b) EFPR podupire uvođenje novih tehnologija i inovativnih proizvoda, postupaka i usluga, osobito onih koji proizlaze iz Programa u područjima politike mora i pomorstva; EFPR promiče i prikupljanje i obradu temeljnih podataka te širi relevantna djelovanja koja se podupiru u okviru Programa, čime se doprinosi provedbi zajedničke ribarske politike, pomorske politike EU-a i međunarodnom upravljanju oceanima.

3. Sinergijama s Europskim fondom za regionalni razvoj (EFRR) osigurat će se sljedeće:

- (a) mehanizmi kombiniranog financiranja iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Programa povezuju strategije pametne specijalizacije i međunarodnu izvrsnost u istraživanjima i inovacijama, uključujući zajedničke transregionalne ili transnacionalne programe te paneuropske istraživačke infrastrukture u cilju jačanja europskog istraživačkog prostora;
- (b) EFRR je usmjeren, među ostalim, na razvoj i jačanje regionalnih i lokalnih ekosustava istraživanja i inovacija te industrijske transformacije, uključujući potporu prihvatanju rezultata i uvođenju novih tehnologija i inovativnih rješenja iz okvirnih programa za istraživanje i inovacije putem EFRR-a.

4. Sinergijama s Europskim socijalnim fondom plus (ESF+) osigurat će se sljedeće:

- (a) Europski socijalni fond+ može integrirati i razvijati inovativne nastavne planove koji se podupiru u okviru Programa, među ostalim putem nacionalnih ili regionalnih programa, kako bi ljudi stekli vještine i kompetencije koje su potrebne za poslove budućnosti;
- (b) mehanizmi za komplementarno financiranje iz ESF-a plus mogu se upotrebljavati za potporu aktivnostima promicanja razvoja ljudskog kapitala u istraživanjima i inovacijama, s ciljem jačanja europskog istraživačkog prostora;

- (c) tematsko područje Zdravlje ESF-a plus integrira inovativne tehnologije i nove poslovne modele i rješenja, posebno one proizišle iz programa, kako bi se pridonijelo inovativnim, učinkovitim i održivim zdravstvenim sustavima država članica i olakšao pristup boljoj i sigurnijoj zdravstvenoj skrbi za europske građane.

5. Sinergijama s Instrumentom za povezivanje Europe (CEF) osigurat će se sljedeće:

- (a) potrebe za istraživanjem i inovacijama u područjima prometa, energetike i digitalnog sektora unutar EU-a utvrđeni su i osnovani tijekom strateškog planiranja istraživanja i inovacija u okviru Programa;
- (b) Instrument za povezivanje Europe podupire opsežno uvođenje i provedbu novih, inovativnih tehnologija i rješenja u području prometa, energetike i digitalnih fizičkih infrastruktura, osobito onih koji proizlaze iz okvirnih programa za istraživanja i inovacije;
- (c) olakšana razmjena informacija i podataka između okvirnog programa i projekata Instrumenta za povezivanje Europe, na primjer isticanjem tehnologija iz okvirnog programa koje su spremne za tržište i koja se mogu na tržište uvesti putem Instrumenta za povezivanje Europe.

6. Sinergijama s programom Digitalna Europa osigurat će se sljedeće:

- (a) budući da se preklapa nekoliko tematskih područja obuhvaćenih Programom i programom Digitalna Europa, vrste djelovanja koje treba podupirati, njihovi očekivani rezultati i njihova logika intervencije različiti su i komplementarni;

- (b) potrebe za istraživanjem i inovacijama koje se odnose na digitalne aspekte određene su i utvrđene strateškim planovima za istraživanje i inovacije u okviru Programa; to obuhvaća istraživanja i inovacije u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, kibersigurnosti, u kombinaciji s digitalnim i drugim razvojnim tehnologijama i netehnološkim inovacijama; potpora za rast poduzeća uvođenjem revolucionarnih inovacija (od kojih mnoge obuhvaćaju digitalne i fizičke tehnologije); integracija digitalnog aspekta u cijelom stupu „Globalni izazovi i industrijska konkurentnost”; i potpora digitalnim istraživačkim infrastrukturama;
- (c) program Digitalna Europa usmjeren je na izgradnju kapaciteta i infrastrukture velikih razmjera u području računalstva visokih performansi, umjetne inteligencije, kibersigurnosti i naprednih digitalnih vještina u cilju širokog uvođenja i primjene ključnih postojećih ili ispitanih inovativnih digitalnih rješenja u Europi okviru EU-a u područjima od javnog interesa (kao što su zdravlje, javna uprava, pravosuđe i obrazovanje) ili tržišnih nedostataka (kao što je digitalizacija poduzeća, posebno malih i srednjih poduzeća); program Digitalna Europa uglavnom se provodi kroz usklađeno i strateško ulaganje s državama članicama, posebno kroz zajedničke javne nabave za digitalne kapacitete u cilju njihove raspodjele diljem Europe te u djelovanjima na razini EU-a za potporu interoperabilnosti i normizaciji kao dijelu razvoja jedinstvenog digitalnog tržišta;
- (d) kapaciteti i infrastrukture programa Digitalna Europa dostupni su istraživačkoj i inovacijskoj zajednici, uključujući za aktivnosti koje se podupiru u okviru Programa, među ostalim testiranje, pokusi i demonstracije u svim sektorima i disciplinama;
- (e) nove digitalne tehnologije razvijene u okviru Programa postupno se prihvaćaju i provode u okviru programa Digitalna Europa;
- (f) inicijative Programa za planove razvoja vještina i kompetencija, uključujući one izrađene u kolokacijskim centrima EIT-ove zajednice znanja i inovacija – Digitalno područje, dopunjuju se izgradnjom kapaciteta u naprednim digitalnim vještinama koju podržava program Digitalna Europa;

- (g) snažni koordinacijski mehanizmi za strateško programiranje i operativne postupke za oba programa usklađeni su, a njihove upravljačke strukture uključuju odnosne službe Komisije te ostale na koje se odnose različiti dijelovi predmetnih programa.

7. Sinergijama s programom jedinstvenog tržišta osigurat će se sljedeće:

- (a) program jedinstvenog tržišta rješava tržišne nedostatke koji utječu na sve MSP-ove te promiče poduzetništvo i osnivanje te rast poduzeća. Postoji potpuna komplementarnost između programa jedinstvenog tržišta i djelovanja budućeg Europskog vijeća za inovacije u području inovativnih poduzeća, kao i u području usluga potpore MSP-ovima, posebno ako tržište ne osigurava održivo financiranje;
- (b) Europska poduzetnička mreža može poslužiti, kao i druge strukture za potporu MSP-ova (na primjer, nacionalne kontaktne točke, agencije za inovacije), za pružanje usluga potpore u okviru Europskog vijeća za inovacije.

8. Sinergijama s programom za okoliš i klimatske aktivnosti – LIFE osigurat će se sljedeće:

potrebe za istraživanjem i inovacijama u području suočavanja s okolišnim, klimatskim i energetske izazovima unutar EU-a određene su i utvrđene tijekom strateškog planiranja istraživanja i inovacija u okviru Programa; program LIFE nastavlja djelovati kao katalizator za provedbu ekološke, klimatske, i relevantne energetske politike i zakonodavstva EU-a, uključujući donošenje i primjenu rezultata istraživanja i inovacija proizišlih iz Programa te pomaže u njihovu uvođenju na nacionalnoj i (među)regionalnoj razini ako to može pomoći u rješavanju okolišnih, klimatskih ili energetske pitanja; LIFE posebno nastavlja poticati sinergije s Programom dodjelom bonusa u evaluaciji prijedloga koji uključuju prihvaćanje rezultata Programa; tradicionalni projekti djelovanja u okviru programa LIFE podržavaju razvoj, testiranje ili demonstraciju održivih tehnologija ili metodologija za provedbu politike okoliša i klimatske politike EU-a, koje se zatim mogu uvesti u većem razmjeru uz pomoć drugih financijskih sredstava, uključujući ona iz Programa. Europsko vijeće za inovacije može osigurati potporu za rast i komercijalizaciju novih revolucionarnih ideja koje mogu nastati u provedbi projekata programa LIFE:

9. Sinergijama s programom Erasmus osigurat će se sljedeće:

- (a) kombinirana sredstva iz Programa i programa Erasmus upotrebljavaju se za potporu aktivnostima usmjerenima na jačanje i modernizaciju europskih institucija visokog obrazovanja. Program će dopuniti potporu koju iz programa Erasmus prima inicijativa europskih sveučilišta, posebice njezin istraživački element, kao dio razvoja novih zajedničkih i integriranih dugoročnih i održivih strategija u području obrazovanja, istraživanja i inovacija koje se temelje na transdisciplinarnim i međusektorskim pristupima u cilju ostvarivanja trokuta znanja i pružanja poticaja gospodarskom rastu,

- (b) Program i program Erasmus potiču integraciju obrazovanja i istraživanja pružanjem pomoći visokoškolskim ustanovama u izradi i uspostavi zajedničkih obrazovnih, istraživačkih i inovacijskih strategija, u nastavljanju s najnovijim saznanjima i praksama istraživanja kako bi ponudile aktivno istraživačko iskustvo svim studentima i osoblju u visokom obrazovanju, a posebno istraživačima te potporom drugih aktivnosti kojima se integrira visoko obrazovanje, istraživanje i inovacije;

10. Sinergijama s Europskim svemirskom programom osigurat će se sljedeće:

- (a) potrebe u području istraživanja i inovacija svemirskog uzlaznog i silaznog sektora unutar EU-a određene su i utvrđene u okviru strateškog planiranja istraživanja i inovacija Programa; djelovanja u području istraživanja svemira provedena u okviru Obzora Europa provest će se uzimajući u obzir nabavu i prihvatljivost subjekata u skladu s odredbama svemirskog programa, prema potrebi,
- (b) podaci o svemiru i usluge koje Europski svemirski program javnosti ustupa kao javno dobro upotrebljavaju se za razvoj revolucionarnih rješenja kroz istraživanje i inovacije, među ostalim u Okvirnom programu, osobito za održivu hranu i prirodne resurse, praćenje klimatskih promjena, pametne gradove, automatizirana vozila, sigurnost i upravljanje katastrofama;
- (c) Usluge pristupa podacima i informacijama programa Copernicus pridonose europskom oblaku za otvorenu znanost i time istraživačima i znanstvenicima olakšavaju pristup podacima programa Copernicus; istraživačke infrastrukture, posebno promatračke mreže *in situ* ključni su elementi *in situ* promatračke infrastrukture koja omogućuje usluge programa Copernicus te ostvaruju korist od informacija koje proizvode usluge programa Copernicus.

11. Sinergijama s Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju („vanjski instrument”) osigurat će se da aktivnosti istraživanja i inovacija u okviru Programa sa sudjelovanjem trećih zemalja i ciljanim djelovanjem međunarodne suradnje teže usklađivanju s usporednim aktivnostima prihvatanja na tržištu i djelovanjima izgradnje kapaciteta u okviru vanjskog instrumenta na temelju zajedničkog utvrđivanja potreba i područja intervencije koji su zajednički utvrđeni tijekom strateškog planiranja istraživanja i inovacija u okviru programa Obzor Europa;
12. Sinergijama s Fondom za unutarnju sigurnost i instrumentom za upravljanje granicama kao dijelom Fonda za integrirano upravljanje granicama osigurat će se sljedeće:
 - (a) potrebe istraživanja i inovacija u područjima sigurnosti i integriranog upravljanja granicama određene su i utvrđene strateškim planiranjem istraživanja i inovacija u okviru Programa;
 - (b) Fond za unutarnju sigurnost i Fond za integrirano upravljanje granicama podupiru uvođenje novih, inovativnih tehnologija i rješenja, osobito onih koji proizlaze iz okvirnih programa za istraživanja i inovacije u području sigurnosnih istraživanja.
13. Sinergijama s fondom InvestEU osigurat će se sljedeće:
 - (a) Program iz vlastitog proračuna osigurava mješovito financiranje Obzora Europa i EIC-a za inovatore visokog stupnja rizika i za koje tržište ne pruža održivo financiranje te istodobno osigurava odgovarajuću koordinaciju za potporu učinkovitoj provedbi privatnog financiranja i upravljanju njime u okviru mješovitog financiranja putem fondova i posrednika koje podupire fond InvestEU;
 - (b) okupljanje financijskih instrumenata za istraživanje i inovacije te malih i srednjih poduzeća fond InvestEU, posebno kroz namjenske tematske sastavnice istraživanja i inovacija te kroz proizvode uvedene u okviru sastavnice za MSP-ove koje su usmjerene na inovativna poduzeća pomažući time ostvarivanju ciljeva Programa.

14. Sinergijama s inovacijskim fondom u okviru sustava trgovanja emisijama („inovacijski fond”) osigurat će se sljedeće:
- (a) inovacijski fond usmjeren je na inovacije u niskougljičnim tehnologijama i procesima, uključujući ekološko hvatanje ugljika i upotrebu koja znatno pridonosi ublažavanju klimatskih promjena, kao i proizvode koji zamjenjuju one s većim udjelom ugljika te potiče izgradnju i iskorištavanje projekata čiji je cilj ekološko hvatanje i geološko skladištenje ugljikova dioksida te inovativne obnovljive energije i tehnologije skladištenja energije;
 - (b) Program financira razvoj i demonstraciju tehnologija koje mogu ostvariti ciljeve EU-a u pogledu dekarbonizacije, energetike i industrijske preobrazbe, posebno u stupu II.;
 - (c) inovacijski fond može, podložno ispunjavanju njegovih kriterija za odabir i dodjelu potpore, podržati demonstracijsku fazu prihvatljivih projekata koji su primili potporu iz okvirnih programa za istraživanja i inovacije.
15. Sinergijama s programom Euratoma za istraživanje i osposobljavanje osigurat će se sljedeće:
- (a) Program i program Euratoma za istraživanje i osposobljavanje razvijaju sveobuhvatna djelovanja za potporu obrazovanju i osposobljavanju (uključujući aktivnosti Marie Skłodowska-Curie) u cilju održavanja i razvoja relevantnih vještina u Europi;
 - (b) Program i program Euratoma za istraživanje i osposobljavanje razvijaju zajednička istraživačka djelovanja s naglaskom na međusektorske aspekte sigurne i sigurne primjene ionizirajućeg zračenja osim za električnu energiju u sektorima, kao što su medicina, industrija, poljoprivreda, svemir, klimatske promjene, sigurnost te pripravnost na izvanredna stanja i doprinos nuklearnoj znanosti.
16. Sinergije s Europskim fondom za obranu pridonijet će civilnim i obrambenim istraživanjima. Nepotrebno udvostručavanje posla bit će isključeno.]

PRILOG V.

KLJUČNI POKAZATELJI SMJERA UČINKA

Praćenje uspješnosti okvirnog programa u odnosu na njegove ciljeve sastoji se od smjera učinka i povezanih ključnih pokazatelja slijeda učinka. Smjer učinka ovisi o uloženom vremenu: razlikuju se kratkoročni, srednjoročni i dugoročni smjer učinka, uključujući dulje od trajanja Programa.

Pokazatelji smjera učinka služe kao zamjene za izvješće o napretku u ostvarivanju svakog pojedinog učinka istraživanja i inovacija na razini Okvirnog programa. Ti se pokazatelji prikupljanju upotrebom kvantitativnih i kvalitativnih metodologija. Pojedinačni dijelovi Programa Programom pridonose navedenim pokazateljima u različitoj mjeri i različitim mehanizmima. Prema potrebi mogu se upotrebljavati i dodatni pokazatelji za praćenje pojedinačnih dijelova programa.

Mikropodaci ključnih pokazatelja smjera učinka koji su zajednički s Programom prikupljaju se pod središnjim upravljanjem na usklađen način s minimalnim opterećenjem izvješćivanja za korisnike.

Uz ključne pokazatelje smjera učinka i nadilazeći te pokazatelje, u gotovo stvarnom vremenu prikupljat će se i dostavljati podaci o provedbi programa i upravljanju njime, uključujući praćenje suradničkih veza i mrežnu analizu. To će obuhvaćati, među ostalim, podatke o prijedlozima, prijavama, sudjelovanjima i projektima; podnositeljima prijedloga i sudionicima (među ostalim vrstu organizacije, poput malog i srednjeg poduzeća, zemlju, rod, ulogu u projektu, znanstvenu disciplinu/sektor, uključujući društvene i humanističke znanosti); te doprinos Unijinim ciljevima u području klime.

Pokazatelji smjera znanstvenih učinaka

Očekuje se da će se Programom ostvariti znanstveni učinak stvaranjem novih visokokvalitetnih znanja, jačanjem ljudskog kapitala u istraživanjima i inovacijama te poticanjem širenja znanja i otvorene znanosti. Napredak prema ovom učinku prati se s pomoću zamjenskih pokazatelja utvrđenih uz sljedećih triju ključnih sljedova učinka.

Napredak prema znanstvenim učincima	Kratkoročni	Srednjoročni	Dugoročni
Stvaranje visokokvalitetnih novih znanja	<u>Publikacije</u> – broj recenziranih znanstvenih publikacija iz okvirnog programa	<u>Citiranosti</u> – ponderirani faktor odjeka u određenom području recenziranih publikacija iz okvirnog programa	<u>Vrhunska znanost</u> – broj i udio recenziranih publikacija iz okvirnog programa koje daju temeljni doprinos znanstvenim područjima
Jačanje ljudskog kapitala u istraživanju i inovacijama	<u>Vještine</u> – broj istraživača uključenih u aktivnosti usavršavanja (osposobljavanje, mentorstvo/podučavanje, mobilnost i pristup infrastrukturnama istraživanja i inovacija) u projektima okvirnog programa	<u>Karijere</u> – broj i udio istraživača s većim pojedinačnim utjecajem u svojem području istraživanja i inovacija, koji su usavršili vještine u sklopu okvirnog programa	<u>Uvjeti rada</u> – broj i udio istraživača s poboljšanim uvjetima rada, koji su usavršili vještine u sklopu okvirnog programa
Poticanje širenja znanja i otvorene znanosti	<u>Zajedničko znanje</u> – udio rezultata istraživanja okvirnog programa (otvoreni podaci / publikacije / softver itd.) koji se razmjenjuje putem infrastrukturna otvorenog znanja	<u>Širenje znanja</u> – udio rezultata istraživanja okvirnog programa s otvorenim pristupom koji se aktivno upotrebljavaju/citiraju	<u>Nove suradnje</u> – udio korisnika okvirnog programa koji su razvili novu transdisciplinarnu/transsektorsku suradnju s korisnicima svojih otvorenih rezultata istraživanja i inovacija okvirnog programa

Pokazatelji smjera društvenih učinaka

Očekuje se da će se Programom ostvariti društveni učinak rješavanjem prioriteta politika EU-a i globalnih izazova, među ostalim ciljeva održivog razvoja, na temelju načela Programa održivog razvoja do 2030. i Pariškog sporazuma, putem istraživanja i inovacija, stvaranjem koristi i učinka zadaćama u okviru istraživanja i inovacija te jačanjem primjene inovacija u društvu. Napredak prema tom učinku pratit će se s pomoću zamjenskih pokazatelja utvrđenih uz sljedeća tri ključna smjera učinka.

Napredak prema društvenim učincima	Kratkoročni	Srednjoročni	Dugoročni
Rješavanje političkih prioriteta EU-a putem istraživanja i inovacija	Rezultati – broj i udio rezultata namijenjenih rješavanju utvrđenih prioriteta politika EU-a i globalnih izazova (među ostalim klimatskih aktivnosti i ciljeva održivog razvoja) (višedimenzionalno: za svaki utvrđeni prioritet)	Rješenja – broj i udio inovacija i znanstvenih rezultata kojima se rješavaju utvrđeni prioriteti politika EU-a i globalnih izazova (među ostalim klimatskih aktivnosti i ciljeva održivog razvoja) (višedimenzionalno: za svaki utvrđeni prioritet)	Koristi – agregirani procijenjeni učinci od upotrebe rezultata financiranih okvirnim programom, na rješavanje utvrđenih prioriteta politika EU-a i globalnih izazova (među ostalim klimatskih aktivnosti i ciljeva održivog razvoja), uključujući doprinos ciklusu kreiranja politika i zakonodavstva (višedimenzionalno: za svaki utvrđeni prioritet)
Pružanje koristi i učinka kroz zadaće u okviru istraživanja i inovacija	Ostvarenja zadaća u okviru istraživanja i inovacija – ostvarenja posebnih zadaća u okviru istraživanja i inovacija (višedimenzionalno: za svaku utvrđenu zadaću)	Rezultati zadaća u okviru istraživanja i inovacija – rezultati posebnih zadaća u okviru istraživanja i inovacija (višedimenzionalno: za svaku utvrđenu zadaću)	Ostvareni ciljevi zadaća u okviru istraživanja i inovacija – postignuti ciljevi posebnih zadaća u okviru istraživanja i inovacija (višedimenzionalno: za svaku utvrđenu zadaću)
Jačanje primjene inovacija u društvu	Zajedničko stvaranje – broj i udio projekata okvirnog programa u kojima građani EU-a i krajnji korisnici doprinose zajedničkom stvaranju sadržaja u području istraživanja i inovacija	Obveza – broj i udio korisničkih subjekata okvirnog programa s mehanizmima obveze za građane i krajnje korisnike nakon projekta okvirnog programa	Društvena prihvaćenost istraživanja i inovacija – prihvaćenost i informiranje javnosti o zajednički kreiranim znanstvenim rezultatima i inovativnim rješenjima u okvirnom programu

Pokazatelji smjera tehnoloških/gospodarskih učinaka

Očekuje se da će se Programom ostvariti tehnološki/gospodarski učinak utjecanjem na stvaranje i rast poduzeća, stvaranjem izravnih i neizravnih radnih mjesta i poticanjem ulaganja u istraživanje i inovacije. Napredak prema ovom učinku prati se s pomoću zamjenskih pokazatelja utvrđenih uz sljedećih triju ključnih sljedova učinka.

Napredak prema tehnološkim/gospodarskim učincima	Kratkoročni	Srednjoročni	Dugoročni
Stvaranje rasta temeljenog na inovacijama	<u>Inovativna ostvarenja</u> – broj inovativnih proizvoda, procesa ili metoda iz okvirnog programa (po vrsti inovacije) i primjene prava intelektualnog vlasništva	<u>Inovacije</u> – broj inovacija iz okvirnih projekata (po vrsti inovacije) uključujući i one kojima su dodijeljena prava intelektualnog vlasništva	<u>Gospodarski rast</u> – osnivanje, rast i tržišni udjeli društava koja razvijaju inovacije u okvirnom programu
Stvaranje brojnijih i kvalitetnijih radnih mjesta	<u>Podupirano zapošljavanje</u> – broj stvorenih radnih mjesta u ekvivalentu punog radnog vremena i zadržana radna mjesta kod subjekata koji su korisnici projekta u okviru okvirnog programa (po vrsti radnog mjesta)	<u>Održivo zapošljavanje</u> – porast broja radnih mjesta u ekvivalentu punog radnog vremena kod subjekata nakon projekta okvirnog programa (po vrsti radnog mjesta)	<u>Ukupno zapošljavanje</u> – broj izravnih i neizravnih radnih mjesta stvorenih ili održanih zahvaljujući širenju rezultata okvirnog programa (po vrsti radnog mjesta)
Poticanje ulaganja u istraživanja i inovacije	<u>Zajednička ulaganja</u> – iznos javnih i privatnih ulaganja mobiliziranih početnim ulaganjem okvirnog programa	<u>Poboljšanje</u> – iznos javnih i privatnih ulaganja mobiliziranih za iskorištavanje ili poboljšanje rezultata okvirnog programa	<u>Doprinos „cilju od 3 %”</u> – napredak EU-a prema cilju od 3 % BDP-a za okvirni program